

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SPOLUPRÁCE SLUŽBY POŘÁDKOVÉ POLICIE S ORGÁNY
OBCE A OBECNÍ POLICIÍ VE STATUTÁRNÍM MĚSTĚ
ÚSTÍ NAD LABEM**

Autor práce: Jiří LIŠKA, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Spolupráce služby pořádkové policie s orgány obce a obecní policií ve statutárním městě Ústí nad Labem“ vypracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro bakalářskou práci obvyklým.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s ustanovením § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.

.....
Jiří LIŠKA, DiS.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

LIŠKA, J. *Spolupráce služby pořádkové policie s orgány obce a obecní policií ve statutárním městě Ústí nad Labem: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2014. 71 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et. Bc. Josef Kříha.

Klíčová slova: Policie České republiky, městská policie, obec, město, veřejný pořádek, místní záležitosti veřejného pořádku, strážník, policista, prevence kriminality.

Bakalářská práce na základě analytického a syntetizujícího postihu účinných právních předpisů, judikatury, odborných pramenů a literatury v širším i užším smyslu teoretickým způsobem, osvětluje stav a vývoj ochrany veřejného pořádku, resp. místních záležitostí veřejného pořádku, se zaměřením na teritoriálním území Statutárního města Ústí nad Labem, včetně poukazu k zájmově demonstrovaným aspektům ve vztahu k lokální specifičnosti daného teritoriálního území.

Součástí bakalářské práce je i teoretická komparace a analýza ustanovení §§ 14,17 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Policii ČR**“), zákona č.128/2000 Sb. o obcích ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obcích**“) a ustanovení §§ 1,2 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obecní policii**“) ve vztahu k ochraně veřejného pořádku resp. místních záležitostí veřejného pořádku na daném teritoriálním území.

Závěr teoreticky orientované bakalářské práce je obohacen o konkrétní autorem vyhodnocené kazuistiky a výstupy, včetně uvedení příkladů tzv. „dobré praxe“ mezi konkrétními základními útvary Policie ČR s územní odpovědností a Městskou policií Ústí nad Labem v oblasti praktického zabezpečování ochrany veřejného pořádku, resp. místních záležitostí veřejného pořádku.

ABSTRACT

LIŠKA, J. *Collaboration riot police with department of a city and municipal police in statutory city Ústí nad Labem*: Bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2014. 71 p. Supervisor: Mgr. et. Bc. Josef Kříha.

Key words: Police Czech Republic, city police, town, city, public policy, local public order, police officer, police officer, crime prevention.

The bachelor thesis reflects the state and development of the protection of public policy, or more precisely the local matters of public policy, on the basis of analytical and synthesizing recourse of effective legislation, the case law, expert literature sources both in broader and narrower sense. It does so focusing on the territory of the Statutory city of Ústí nad Labem, including the reference of interest-demonstrated aspects in relation to the local particularity of the given territory.

A part of the thesis is the theoretical comparison and analysis of the provisions of § 14.17 of Act No. 273/2008 Coll. on the Police of the Czech Republic, as amended (hereinafter referred to as "the Police Act"), Act No. 128/2000 Coll. on Municipalities, as amended (hereinafter referred to as the "Municipalities Act") and § 1.2 of the Act No. 553/1991 Coll. on the Municipal Police as amended (hereinafter referred to as the "Act on Municipal Police") relating to the protection of public order or local public order in a given territorial area.

The conclusion of the theoretically oriented bachelor thesis is enriched by specific case reports and outputs evaluated by the author, including stating of examples of so called „good practise“ among particular basic departments of the Police of the Czech Republic with a territorial responsibility and the Municipal Police of Ústí nad Labem within the frame of securing the protection of public order or local matters of public order in practice.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 VÝKLAD ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
3 HISTORIE VÝVOJE BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK	17
3.1 Zrod četnictva.....	18
3.2 Funkce, pravomoci, hodnosti.....	19
3.3 Doba si žádala změny	20
3.4 Poválečné období	21
4 HISTORIE A SOUČASNOST MĚSTSKÉ POLICIE ÚSTÍ NAD LABEM.....	26
5 FORMY SPOLUPRÁCE	30
5.1 Spolupráce při shromáždění.....	31
5.2 Starosta obce	34
5.3 Oddělení mimořádných situací	36
5.4 Odbor sociálních věcí	37
5.5 Komise k projednávání přestupků.....	39
5.6 Policie ČR versus obecní policie.....	41
6 ROZDÍL V PRÁVNÍCH ÚPRAVÁCH OBECNÍ POLICIE A POLICIE ČR ..	44
6.1 Oprávnění požadovat vysvětlení	44
6.2 Oprávnění požadovat prokázání totožnosti.....	45
6.3 Oprávnění předvést osobu	46
6.4 Oprávnění odebrat zbraň.....	47
6.5 Zadržení osoby ve smyslu trestního řádu	48
7 POLICIE ČR VERSUS PRÁVNICKÉ A FYZICKÉ OSOBY.....	50
8 SYSTÉM PREVENCE KRIMINALITY	54
8.1 Preventivní projekt „Dopravní hřiště“	55
8.2 Preventivní projekt „Adopce školy“.....	55
9 COMMUNITY POLICING.....	57

10 KAZUISTIKY	59
10.1 Přečin krádež podle ust. § 205 odst. 2 trestního zákoníku.....	59
10.2 Přečin krádež podle ust. § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku.....	60
10.3 Přečin výtržnictví podle ust. § 358 odst. 1 trestního zákoníku a přečin nebezpečného vyhrožování podle ust. § 353 odst. 1 trestního zákoníku.....	61
10.4 Vyhodnocení kazuistik	62
ZÁVĚR.....	65
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	67
SEZNAM OBRÁZKŮ	71

Úvod

Bakalářská práce má ambici teoretickým a praxeologickým způsobem osvětlit stav a vývoj spolupráce Krajského ředitelství Policie ČR, Územního odboru Ústí nad Labem a Statutárního města Ústí nad Labem, jeho orgány a zvláštními orgány¹, při ochraně veřejného pořádku, resp. místních záležitostí veřejného pořádku. Vzhledem k tomu, že míra bezpečnosti ve vztahu k pocitu bezpečí občanů obcí a měst, oblast ochrany veřejného pořádku, resp. místních záležitostí veřejného pořádku a s tím spojená zejména tzv. „bagatelní kriminalita“, jako drobné krádeže nebo výtržnosti přispívá k pověsti každého státu a obce, mělo by být prioritním zájmem každé společnosti tuto za pomoci všech dostupných technických, legislativních a taktických aspektů vylepšovat a prohlubovat. Pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti je problematika ochrany veřejného pořádku celospolečensky velmi aktuální a jako takové by mělo být jednou z klíčových oblastí vyspělých kulturních společností. Nabývání a osvojování si morálních hodnot a chování každého z nás ke svému okolí je úzce spjato s výchovou jak v rodině, tak i ve školách a v nejbližším okolí jednotlivce, což je v současné době značně opomíjeno.

Z tohoto důvodu bakalářská práce obsahuje i rámcový vhled k realizaci prevence kriminality na daném teritoriálním území. Oficiální strategií prevence kriminality a její základní východiska jsou působit především preventivně a výchovně na celou veřejnost a upozorňovat na možné podceňování tzv. „bagatelní kriminality“. Účinná Strategie prevence kriminality,² kterou autor při tvorbě této bakalářské práce také v jedné z dílčích kapitol popisuje má několik formálních a ideových východisek. Hlavním východiskem a superiorním předpisem je „**zákon o Policii ČR**“, který ve svém ustanovení § 2 jako jednu ze základních činností ukotvuje preventivní činnost jako jeden z hlavních a zásadních úkolů policejního sboru. Pro tento úkol je důležitá i návaznost dalších ustanovení především §§ 14,17 „**zákona o Policii ČR**“, které hovoří o spolupráci Policie ČR s ostatními státními i nestátními institucemi a subjekty.³

¹ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 9-477.

² ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA. Programy prevence kriminality. *Ministerstvo vnitra* [online]. 2014 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx>>

³ ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA. Programy prevence kriminality. *Ministerstvo vnitra* [online]. 2014 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx>>

Zde se otevírá široké spektrum možností, počínaje výchovou dětí v rodině, ve školách, trávení volnočasových aktivit, a to za aktivní účasti státu, obcí a měst, prostřednictvím neziskových organizací, různých spolků a zájmových sdružení.⁴

Problematika vnitřní bezpečnosti, do které spadá ochrana veřejného pořádku, resp. „místních záležitostí veřejného pořádku“ a s tím spojený bezporuchový chod společnosti je velmi diskutovaným tématem, a to jak laické, tak odborné veřejnosti. Často jsou v mediálních výstupech prezentovány případy narušení veřejného pořádku a zvýšené kriminality jednotlivců, ale i celých skupin. Jedná se například o porušení zákona shromažďovacího a s tím spojené výtržnictví a poškozování cizího majetku, což může determinovat názorové přístupy veřejnosti po přísném a nekompromisním trestání pachatelů. Bohužel v daných výstupech již nikdo nepopisuje faktické příčiny a důvody protiprávního jednání, ale pouze jejich důsledky.

Je neoddiskutovatelným faktem a skutečností, že efektivní a aktivní ochrana tzv. místních záležitostí veřejného pořádku, na katastrálním území Statutárního města Ústí nad Labem má zcela jistě odůvodněné předpoklady k naplnění základních potřeb pro spokojený a bezporuchový život občanů ve městě a jeho okolí.

⁴ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA. *Strategie prevence kriminality ČR 2012-2015 (online)*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR 2014 (cit. 2014-13.6). Dostupné z WWW <<http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx>>

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je vytvoření uceleného pohledu na spolupráci Policie ČR se Statutárním městem Ústí nad Labem, jeho orgány a zvláštními orgány, mezi které patří Komise k projednávání přestupků, začleněná pod Odbor kontroly Magistrátu města Ústí nad Labem a dalšími, vycházející ze zákona o obcích.⁵

Vedlejším cílem práce je zprvu institucionálně rámcovým historickým exkursem reflektovat historii Policie ČR, Městské policie Ústí nad Labem a částečně i Statutárního města Ústí nad Labem. Poté pomocí analýzy zkoumat systém celé spolupráce v oblasti zabezpečování ochrany veřejného pořádku, resp. místních záležitostí veřejného pořádku a tento alespoň ve zkratce popsat.

Spolupráce Policie ČR se Statutárním městem Ústí nad Labem a jeho městskou policií je velice obsáhlá oblast, bez jehož správného nastavení, fungování a jasně vymezeného operačního prostoru, který má oporu v zákoně o Policii ČR a v zákoně o obcích, by nebylo možno některé cíle v oblasti zabezpečování ochrany veřejného pořádku resp. místních záležitostí veřejného pořádku a bezpečnosti na území města Ústí nad Labem realizovat.

Dalším z cílů bakalářské práce je definovat a vymežit spolupráci Policie ČR s Městskou policií Ústí nad Labem a vysvětlit, jaké právní úpravy součinnost a spolupráci umožňují, a upozornit na možné chyby v zákonných oprávněních strážníků.

Při zpracování práce bude autor čerpat z internetových zdrojů, účinných zákonných a podzákonných norem, obecně závazných právních předpisů a interních aktů řízení, které upravují nebo se zmiňují o spolupráci Policie ČR s orgány obcí. Teoretická analýza bude provedena za užití zákona o obecní policii,⁶ zákona o Policii ČR,⁷ zákona o obcích,⁸ zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o přestupcích**,“) a zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁵ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 9-478.

⁶ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 3-304.

⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 33-343.

⁸ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 9-477.

⁹ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**trestní zákoník**“.)¹⁰ Autor při zpracování bakalářské práce bude také používat dostupné internetové databáze.

Vzhledem k profesnímu zařazení autora jakožto inspektora obvodního oddělení Policie ČR v Ústí nad Labem, je bakalářská práce obohacena o praxeologický a originální výstup, týkající se vzájemné spolupráce Policie ČR s orgány Statutárního města Ústí nad Labem, při ochraně veřejného pořádku, resp. místních záležitostí veřejného pořádku.

¹⁰ ŠÁMAL, P. et al. *Trestní zákoník I: komentář*. Praha, 2009-2010, s. 1-3261.

2 Výklad základních pojmů

V této bakalářské práci jsou použity některé termíny a pojmy, které je potřeba v jejím úvodu představit a vysvětlit.

Policie České republiky, dále jen „**Policie ČR**“ je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Vznikl dne 15. července 1991 na základě vzniku zákona České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, který byl následně novelizován zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, s účinností od 1. ledna 2009.

Policie ČR jako taková je službou veřejnosti a jejími hlavními úkoly je chránit bezpečnost osob a majetku, spolupůsobit při zajišťování veřejného pořádku a v případě jeho porušení činit taková opatření, aby byl obnoven, odhalovat trestné činy a zjišťovat jejich pachatele a předcházet trestné činnosti, konat vyšetřování o trestných činech, spolupracovat s obcemi na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnit povinnosti vyplývající z trestního řádu a ostatní úkoly po linii vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony a rovněž předpisy Evropského společenství či mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.¹¹

Pojem „policie“ vychází z latinského slova „politeia“, což znamená veřejná správa, přičemž toto slovo latinského původu je odvozeno ze slova řeckého původu „polis“, tedy město či městský stát.¹²

Obecní policie, ve městech a statutárních městech městská policie, je orgánem obce a tato se zřizuje, popřípadě zrušuje zastupitelstvem obcí a měst vydáním obecně závazné vyhlášky na základě oprávnění podle ustanovení § 35a odstavce 2 zákona o obcích.¹³

Obecní policii, v případě této bakalářské práce se jedná o Městskou policii Ústí nad Labem, dále jen „**městská policie**“, lze popsat především jako jeden z orgánů obce. Činnost obecní policie dle autorů VETEŠNÍKA a JEMELKY lze považovat za činnost veřejně prospěšnou, jejímž prostřednictvím obce a města zajišťují klid a pořádek na svém území. Obecní ve městech a městsech městská policie však nenahrazuje a ani nemůže nahrazovat činnost policejních bezpečnostních sborů, neboť

¹¹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 33-34.

¹² ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 19.

¹³ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 112.

na obce nelze přenést některé garance, které svým občanům může poskytnout jen stát.¹⁴ Městská policie má jasně vymezenou působnost na teritoriálním území příslušné obce, která je jejím zřizovatelem, avšak zákon o obecní policii jí umožňuje působit i na území jiné obce, a to na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy či vyhlášeného krizového stavu na území dané obce.¹⁵ Městská policie však plní i povinnosti podle jiných zákonných ustanovení, kdy jde o záležitosti, které náleží do oblasti státní správy: provádí opatření k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem, popřípadě jinými návykovými látkami, správního řádu, zákona o rybářství, zákona o myslivosti, zákona o provozu na pozemních komunikacích, zákona o přestupcích a rovněž některých dalších zákonů. Hlavním a výlučným úkolem městské policie je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a bezpečnosti v lokalitě, pro kterou je zřízena a tímto zajišťuje občanům dané obce či města podmínky pro nerušený život a bezproblémový chod obce či města. Městská policie se při plnění úkolů řídí zákonem o obecní policii a dalšími právními normami, které přesně vymezují kompetence a povinnosti obecní (městské) policie a jejích zaměstnanců, zejména strážníků.¹⁶

Městská policie se musí řídit a postupovat vždy jen v rámci svých kompetencí, které jsou jí dané zákonem tak, aby neoprávněně nezasahovala například do výkonu služby a pravomocí Policie ČR, což by mohlo být kontraproduktivní a pro další spolupráci nepřijatelné. Proto je vždy důležité si při každém dílčím i dlouhodobém úkolu tuto spolupráci řádně rozvrhnout a rozdělit tak, aby zejména obecní policie plnila jen takové úkoly, které jsou v její kompetenci, a nesnažila se zasahovat do práce a pravomocí policie státní.¹⁷

Samospráva se dá definovat jako forma veřejné správy, která spočívá v tom, že organizované společenství osob (organizační jednotka) spravuje své záležitosti a záležitosti veřejného zájmu samostatně a následně v těchto koná rozhodnutí, a to tím způsobem, že tato rozhodnutí činí všichni členové tohoto společenství nebo prostřednictvím volených orgánů.¹⁸

V České republice mají orgány samosprávy právo vydávat své vlastní právní normy, které však musí být v souladu se zákony a právními předpisy vydávanými

¹⁴ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 46.

¹⁵ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 66.

¹⁶ FILÁK, A. *Teoretické a právní aspekty pořádkové činnosti policie*. Praha, 2001, s. 65.

¹⁷ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň, 2008, s. 99.

¹⁸ KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. 2., dopl., přeprac. vyd. Ostrava, 2007, s. 42.

ústředními správními úřady, přičemž zastupitelstva vyšších územních samosprávných celků mají rovněž právo zákonodárné iniciativy. V samosprávě se vyskytuje i moc výkonná, která zde tvoří činnosti samosprávných institucí a její výkonné orgány. Dále mohou proti nezákonnému postupu, či spíše zásahu státu podat orgány územní samosprávy stížnost k Ústavnímu soudu.

Územní samospráva je prostorově vymezené území, jehož právem je rozhodovat o svých záležitostech. V České republice jsou to obce, jež jsou základními územně samosprávnými celky, a kraje jako vyšší územní samosprávné celky.¹⁹ Jejich právo na samosprávu je zakotveno v Ústavě České republiky.²⁰

Obec: Dle článku 99 Ústavy České republiky se Česká republika člení na obce, jež jsou základními územními samosprávnými celky.²¹

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.²²

Město: Obec je městem, pokud má alespoň 3 000 obyvatel a jestliže na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.²³

Obec je městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Obec, která byla oprávněna užívat označení městyse před dnem 17. května 1954, je městysem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Předseda Poslanecké sněmovny tak na žádost obce stanoví a zároveň určí den, od kterého se obec stává městysem.²⁴ Sloučí-li se dvě nebo více obcí, z nichž alespoň jedna je městem, je nově vzniklá obec městem. Sloučí-li se dvě nebo více obcí, z nichž žádná není městem, ale alespoň jedna je městysem, je nově vzniklá obec městysem. Oddělí-li se část města a vzniknou dvě nebo více obcí, pak obec, které

¹⁹ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň, 2008, s. 13.

²⁰ ČESKO. Zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1993, částka 1, s. 3-16.

²¹ ČESKO. Zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1993, částka 1, s. 3-16.

²² KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 9,12.

²³ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 15.

²⁴ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 15.

zůstane název dosavadního města nebo část jeho názvu, je i nadále městem. Oddělí-li se část městyse a vzniknou dvě nebo více obcí, pak obec, které zůstane název dosavadního městyse nebo část jeho názvu, je i nadále městysem.²⁵

Statutární město je samostatně spravováno zastupitelstvem města, dalšími orgány statutárního města jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města. Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy.

Městský obvod nebo městská část územně členěného statutárního města jsou spravovány zastupitelstvem městského obvodu, dalšími orgány městského obvodu nebo části jsou rada, starosta, úřad městského obvodu nebo části a zvláštní orgány městského obvodu nebo části.

Statutárními městy v České republice jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.²⁶

Veřejný pořádek. Pojem veřejného pořádku nabývá různého významu z hlediska historického. Tento pojem pochází již z dávného starověku a do dnešní doby není nikde popsán. Veřejný pořádek popisuje autor MACEK jako souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných, jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy, jejichž zachování je významné pro zajištění klidného bezporuchového chodu společnosti. Současná právní úprava přitom používá pojem veřejný pořádek jak samostatně, tak s různými přívlastky, nejčastěji pak jako tzv. „místní záležitosti veřejného pořádku“.²⁷

Ochrana veřejného pořádku a její zajištění lze chápat jako soustavnou činnost společnosti, náležící k zásadním funkcím demokratického aparátu, na níž se nepodílí pouze orgány státní správy a samosprávy, ale i ostatní instituce a řadoví občané. Lze toto tedy formulovat jako souhrn opatření směřující k zajištění právního stavu, konkrétně pořádku, klidu a bezpečnosti.

²⁵ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 15.

²⁶ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 15.

²⁷ MACEK, P., HÁJEK, V. *Obecní policie II*. Praha, 2003, s. 20.

Autor MACEK²⁸ ve své knize poukazuje na dvě formy ochrany veřejného pořádku. První je normotvorná forma představovaná státní správou a samosprávou. Úkolem státní správy je zde plnění úlohy zákonodárné tedy tvorba zákonů a sekundárních právních normativních aktů (např. vyhlášek ministerstev). Samospráva pak zastupuje tento sektor vydáváním právních předpisů nižší právní síly v podobě obecně závazných vyhlášek a nařízení obce.

Druhou formu tzv. ochrany tvoří složka výkonná, navazující na složku zákonodárnou, jejíž hlavní činností a náplní je kontrola dodržování normativních aktů a provádění příslušných opatření s cílem předcházení narušování veřejného pořádku a v případě, že byl tento již narušen, činit opatření k jeho obnovení. V této složce figuruje Policie ČR a obecní policie, pro které je tato funkce jedním ze základních úkolů.

²⁸ MACEK, P., ZÁMEK, D. *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*. Praha, 2007, s. 13-14.

3 Historie vývoje bezpečnostních složek

„Důsledkem historického vývoje se postupně začala prosazovat idea o potřebnosti specifických bezpečnostních sborů, stojících vedle stále velmi důležitých vojsk, soustředíc se na plnění jednotlivých úkolů hlavně v oblasti vnitřní bezpečnosti státu a dále zajišťování pořádku na úrovni jednotlivých měst a obcí, čímž by došlo k posílení již tak vytížené armády, která svou pozornost upírá především ochraně proti vpádům zvenčí. Na daném území a nově vznikajících obcích a městech tedy začíná přebírat dohled nad bezpečností složka nesoucí název Policie. Samotný výraz policie v moderním slova smyslu se však začal užívat až ve Francii na přelomu 14. a 15. století, aby se poté rozšířil do Německa, kde byl v r. 1530 vydán říšský policejní řád, který prošel v průběhu 16. a 17. století několika novelizacemi. Náplň jednotlivých činností policejní složky se tak rozšiřuje z bezpečnostní policie, která byla dále dělena na policii živnostenskou, honební, dobytčí, důlní, dopravní a celou řadu dalších včetně policie populační, která sloužila především ke zjišťování stavu obyvatelstva a ke správním účelům. Za zmínku stojí rovněž mravnostní („mravní“) policie (Sittenpolizei), zahrnující dosti širokou škálu nesourodých oborů, jejíž úkol byl v dobovém stylu jazyka charakterizován takto: “odčinití překážky, které se staví v cestu mravnímu vzdělání národa. Do jejího oboru náležely následující záležitosti:

- a) tisková policie, tj. dohled nad tiskem,
- b) divadelní řád,
- c) předpisy o veřejných produkcích,
- d) předpisy k zamezení konkubinátu,
- e) předpisy o pohlavním styku vzbuzujícím veřejné pohoršení,
- f) předpisy o prostituci,
- g) předpisy o obchodu s děvčaty,
- h) předpisy o zakázaných hrách,
- i) předpisy k zamezení opilství,
- j) předpisy o týrání zvířat.
- k) předpisy k zachování veřejné slušnosti a nočního klidu (předpisy o policejní hodině). Pod pojmem policejní hodina byl rozuměn stanovený čas, po jehož uplynutí nesměl mít žádný hostinský ve svém podniku hosty“.²⁹

²⁹ MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny obecních policíí*. Praha, 2004, s. 16-19.

3.1 Zrod četnictva³⁰

Území našeho státu patřilo do roku 1918 do rakouské části habsburské monarchie, čímž byl samozřejmě ovlivněn i vývoj organizace bezpečnostní služby na našem území.

Snahy státu o systematické řešení otázek spojených s bezpečnostní službou spadají do druhé poloviny 19. století, kdy po revolučních událostech v letech 1848 - 1849 došlo ke změně právní úpravy činnosti státních policejních úřadů, zavedení četnictva po lombardském vzoru a o několik let později, po pádu absolutismu představovaného Alexandrem Bachem, byla zavedena samospráva, v rámci níž mohla působit komunální policie.

Vzhledem k tomu, že samostatný československý stát při svém vzniku v říjnu 1918 recipoval stávající právní řád (zákon č. 11/1918 Sb. z. a n. - tzv. recepční norma) a v souvislosti s tím i stávající právní systém, přešla do jeho služeb rakouská organizace státních policejních úřadů, četnictva i komunální policie. Zároveň byla stanovena poměrně náročná kritéria pro doplnění jednotlivých ozbrojených složek, přičemž byl kladen důraz na politický profil, fyzické a osobní předpoklady.

Ministerstvo vnitra mělo jako nejvyšší instance politické správy velice širokou působnost. Zabývalo se záležitostmi státní správy, bezpečnostními otázkami a dalšími velice rozličnými agendami, které nebylo možno začlenit do jiných resortů. Ve dvacátých letech pečovalo i o agendu státního a trestního řízení, polepšoven a donucovacích pracoven. Spadalo pod něj četnictvo, silniční a říční policie, zabývalo se státním občanstvím a vydáváním pasů, dále přistěhovalectvím, vystěhovalectvím, odškodňováním civilistům poškozených válkou, sčítáním obyvatel, statistikou, automobilismem a vzduchoplavectvím, registrací spolků aj.

V oblasti udržení klidu a pořádku četnictvo udržovalo veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost na celém území. Výjimkou byla statutární města, v nichž fungovaly státní policejní úřady. Na území spravovaném četnictvem mohli v rámci samostatné působnosti jednotlivých obcí pečovat o bezpečnost osob a majetku členové komunální policie.

³⁰ POLICIE ČR. Historie policie a četnictva. *Police České republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>>

3.2 Funkce, pravomoci, hodnosti³¹

„Četnictvo bylo vojensky organizovaným strážním sborem, podléhajícím vojenským trestním zákonům a soudům. Ve výkonu bezpečnostní služby bylo podřízeno politickým úřadům, po stránce výcviku, vyučování, kázně, kontroly služby, ve věcech správních a hospodářských pak četnickým důstojníkům. V poslední instanci v obou směrech podléhalo ministerstvu vnitra. Pro každou zemi bylo zřízeno zemské četnické velitelství v sídle zemského úřadu. Jeho obvody se dělily na četnická oddělení, ta pak na dvě a více okresní četnická velitelství a na četnické stanice ve městech nebo větších obcích“.

Organizace četnictva ověřená lety praktického fungování byla v letech 1919 - 1920 zavedena i na další území a to Slovenska a Podkarpatské Rusi.

Členové sboru byli rozděleni na mužstvo (gážisté mimo hodnostní třídy) a důstojníky (gážisty). Gážisté mimo hodnostní třídy chránili bezpečnost osob, majetku, zjednávali klid a pořádek při obecném ohrožení i výtržnostech, konali hlídky, zatýkali osoby stíhané a prováděli další úkoly dle platných zákonů a nařízení. Vrchní strážmistři zastávali zpravidla funkci velitele stanice.

Četniční důstojníci zodpovídali za výkon služby, výcvik, vyučování a kázeň podřízených četníků. Důstojníci výkonní byli většinou okresními veliteli a učiteli v četnických školách, důstojníci správní pak veliteli oddělení, dalšími vyššími veliteli a rovněž učiteli. V čele četnictva stál generální velitel četnictva, jenž byl podřízen ministerstvu vnitra, četnictvu vojensky velel a zodpovídal za udržení kázně.

Četníci vykonávali službu zásadně ve stejnokroji šedozeleňé barvy s obdobným hodnostním označením jako vojsko, přičemž hodnost závodčí odpovídala hodnosti rotný, strážmistr hodnosti rotnistr a hodnost vrchní strážmistr hodnosti poručíka.

Četniční kancelářští zřízení nosili občanský oděv bez jakéhokoli vnějšího označení a vykonávali hlavně pomocné kancelářské práce. Jako ostatní příslušníci četnického sboru však podléhali vojenským trestním zákonům a četnickým disciplinárním předpisům.

³¹ POLICIE ČR. Historie policie a četnictva. *Police České republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>>

Četníci, zejména ti, kteří byli zařazeni na četnických stanicích, vykonávali četnickou službu, která se dělila na dvě části: službu obyčejnou, patřící k základním povinnostem četníka, ta byla vykonávána bez zvláštních pokynů, a službu zvláštní, vztahující se k výkonu zvláštních vrchnostenských nařízení a asistencí, které byly nařizeny úřady k tomu určenými, popřípadě eskortování vězňů.

3.3 Doba si žádala změny³²

Během prvních dvaceti let existence samostatného československého státu doznala původní rakouská organizační struktura četnictva nebyvalého, ale potřebného rozmachu a zdokonalení. Postupně byly zaváděny nové metody činnosti i nové technické prostředky, kterými disponovaly nově se utvářející specializované útvary na jednotlivých stupních řízení. Působily na větších územních obvodech a doplňovaly výkon služby zajišťovaný četnickými stanicemi. Jejich činnost umožnilo a ulehčilo i zavedení spojovacích a dopravních prostředků, čímž se zvýšila operativnost a akceschopnost četnického sboru jako celku. Zemská četnická velitelství tak vytvářela speciální organizační celky často dočasné, jako byly kontrolní pohraniční stanice, polní četnictvo, četnické pohotovostní oddíly.

Dalšími speciálními útvary byly četnické silniční kontrolní stanice zřízené 1. května 1935, četnické letecké hlídky zřízené 1. července 1935 a pro pátrání po kriminálních delikventech od roku 1928 po celém území státu budované četnické pátrací stanice.

Nový samostatný československý stát recipoval při svém vzniku i řídkou soustavou státních policejních úřadů. Šlo o dvě policejní ředitelství - v Praze a v Brně a dvě policejní komisařství - v Plzni a v Moravské Ostravě. Ke zřizování dalších byla zákonem zmocněna vláda, jež je mohla zřídit, kdekoliv sezná potřebu.

Mezi hlavní poslání a úkoly policejních komisařství patřilo pečovat o veřejnou bezpečnost osob a majetku, udržovat veřejný řád a vést v patrnosti obyvatelstvo a cizince.

Pokud nebyla při zřízení úřadům ustanovena užší působnost, převzaly obor působnosti obecní, pokud se týkalo policie bezpečnostní, mravnostní a čelední a dosavadní obor působnosti okresní správy politické ve věcech správy policejní.

³² POLICIE ČR. Historie policie a četnictva. *Police České republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>>

3.4 Poválečné období³³

V roce 1945 se základem nové státoporné činnosti v osvobozeném československém státě stal Košický vládní program, přijatý dne 5. dubna 1945 první československou vládou Národní fronty Čechů a Slováků v Košicích. Ještě před jmenováním vlády Národní fronty 4. dubna 1945, vydal prezident ústavní dekret č. 1/1945 ze dne 2. dubna 1945 o nové organizaci vlády a ministerstev v době přechodné, v němž v § 2 je v čele státní správy vedle jiných ministerstev uvedeno i ministerstvo vnitra. Do jeho čela byl na základě jednání představitelů vládních stran s prezidentem jmenován komunist Václav Nosek. Posláním ministerstva vnitra jako správního úřadu bylo řízení národních výborů a výkon bezpečnostních úkolů vyplývajících z Košického vládního programu. Tím byly pro začátek určeny hlavní úkoly a náplně práce na úseku bezpečnosti.

Dne 17. dubna 1945 schválila vláda hlavní zásady zrodu nového bezpečnostního aparátu. Směr výstavby nového bezpečnostního sboru formuloval ministr vnitra takto:

1. četnictvo a policii nerozpouštět, ale očistit a ponechat ve výkonu služby, protože je zatím nemůžeme nahradit novými vycvičenými orgány;
2. podchytit ozbrojenou masu občanstva a snažit se urychleně začlenit mladé a vhodné lidi do bezpečnostní služby;
3. utvořit zvláštní pohotovostní jednotky jako zálohy pro pohraničí.

Jiná byla v této době situace na Slovensku. Zde ovlivňují charakter nové organizace bezpečnostních útvarů zejména dva zákonné akty:

1. Nařízení Slovenské národní rady (dále jen SNR) č. 6/1945 o rozpouštění četnických a policejních organizací a formací, které počítalo s tím, že prověření příslušníci mohou být převzati do služeb Národní bezpečnosti v rámci Pověřeneckva SNR pro věci vnitřní.
2. Nařízení SNR č. 7/1945, které stanovilo organizaci bezpečnostní služby na Slovensku, tvořenou Sborem národní bezpečnosti (dále jen SNB), složeným z velitelů a členů, kteří byli zaměstnanci Pověřeneckva pro vnitřní věci.

³³ POLICIE ČR. Historie policie a četnictva. *Police České republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>>

V Čechách a na Moravě ve stejné době existovaly již tři druhy bezpečnostních složek - revoluční oddíly (Revoluční gardy, Národní milice apod.), na závodech Závodní milice a policejní a četnický aparát. Z těchto všech složek byli vybíráni příslušníci pro nový Sbor národní bezpečnosti, dále jen „SNB“. V řízení SNB se v tomto období uplatnila zásada dvojí podřízenosti: Národním výborům v otázkách zaměřených k bezpečnostní službě a velitelům v otázkách odborných, výcviku, správních, kázeňských apod.

Dvojí podřízenost vyplývala z požadavku, že nový bezpečnostní aparát bude budován jako „orgán lidu“. Postupnou výstavbou bezpečnostního aparátu se v období do vydání zákona o národní bezpečnosti vytvořily organizačně samostatné bezpečnostní složky.

Demokratická zásada, podle různých odstínů demokracie různě formulovaná, zakotvená v § 1 ústavního zákona č. 102/20 Sb., dostala v roce 1945 opět novou náplň, která se dotkla i vnitřní bezpečnosti státu - struktury státního bezpečnostního aparátu. Obnovená republika uvádějící rychle v život nové orgány státní a veřejné správy, národní výbory, začala zajišťovat ve státě vnitřní bezpečnost způsobem odpovídajícím vládnímu programu (Košický vládní program). Nový Sbor národní bezpečnosti, dostal novou politickou i pracovní náplň, byla zlikvidována „nepolitická“, která byla za první republiky záměrná a rozumná.

Dne 30. června téhož roku byla vyhlášena nová organizace Sboru národní bezpečnosti, která měla odstranit odlišný vývoj v jednotlivých částech republiky. K říjnu 1945 měl celý bezpečnostní aparát 34 396 příslušníků. Ve stejném měsíci byly vytvořeny tzv. zemské odbory bezpečnosti, dále jen „ZOB“, působící při zemských národních výborech v Praze a Brně, a expositura v Ostravě. Zemské odbory bezpečnosti měly za úkol organizovat a řídit všechny složky vnitřní národní bezpečnosti v Čechách. Jejich vlastní organizaci tvořila čtyři základní oddělení:

- ZOB I - vnitro (vedení, řídilo SNB, StB a kriminální službu),
- ZOB II - zpravodajský úsek,
- ZOB III - právní a správní úsek,
- ZOB IV - dopravní úsek.

Jednotlivé složky tehdejší bezpečnosti tvořily:

1. Pořádková služba - většinou příslušníci bývalého četnictva a policie,
2. Kriminální služba - specializovaní příslušníci, také většinou staří příslušníci,
3. ZOB II - zcela nová zpravodajská složka,
4. Státní bezpečnost,
5. Pohotovostní pluk 1 NB - zcela nový útvar, v němž většinu tvořili nově přijatí příslušníci.

Pohotovostní pluk 1 NB vznikl v létě 1945. Velitelé byli převážně důstojníci armády a příslušníci bývalého četnictva. Důvodem pro zřízení tohoto útvaru byla především činnost nacistických teroristických skupin „wehrwolf“ (vlkodlaci), oddílů sestavených většinou z bývalých příslušníků SS a Hitlerjugend, kteří byli koncem války vyškolení k provádění teroristických, sabotážních a diverzních akcí na osvobozeném území.

Vzhledem k úkolům pluku a rychlé potřebě jeho nasazení prošli jeho příslušníci intenzivním výcvikem tak, že již koncem července 1945 zaujali své pozice v celém severním a severozápadním pohraničí, přibližně na oblouku Trutnov - Ústí nad Labem - Karlovy Vary - Tachov. Povaha služby těchto jednotek nebyla jen pohotovostní. Hlavním úkolem bylo zabezpečit střežení státní hranice.

Na podzim 1945 přicházejí do pohraničí i jednotky armády, které mají vyplnit mezery mezi bezpečnostními jednotkami a pomoci s odsunem Němců. Postupně, jak se situace konsolidovala, byly jednotky pluku stále více využívány přímo pro ochranu státní hranice, kterou do listopadu 1945 vykonávaly útvary armády a příslušníci Finanční stráže. Celé československé hranice však 12 rot pluku s celkovým počtem 1 500 příslušníků nezabezpečilo. Z toho důvodu byly počátkem roku 1946 jednotky Pohotovostního pluku 1 NB reorganizovány a vznikají z nich Pohraniční útvary SNB – 9 600. Nová sestava těchto útvarů byla zaujata dnem 1. července 1946 a bylo tak zajištěno nepřetržité střežení státní hranice o celkové délce 2 116 km.

Podstatné organizační změny týkající se československé bezpečnosti proběhly na počátku padesátých let. Na základě vládního nařízení č. 48 z roku 1950 došlo k rozdělení původního ministerstva vnitra na dvě nová ministerstva. Ministerstvo národní bezpečnosti, které se stalo ústředním řídicím orgánem pro SNB a ministerstvo vnitra, které mělo na starosti vnitřní správu, včetně národních výborů.

Cílem nových organizačních opatření, která byla v platnosti od 23. května 1950, mělo být zkvalitnění a zvýšení operativnosti řídicí práce. Při vytváření tohoto projektu byly mnohdy nesmyslně uplatňovány sovětské zkušenosti. Řízení národních výborů pak mělo být dle možností oproštěno od bezpečnostní problematiky. Výkonnými orgány ministerstva národní bezpečnosti se stala Velitelství Státní bezpečnosti, dále jen „StB“ a Velitelství Veřejné bezpečnosti, dále jen „VB“.

Roku 1953 došlo k další reorganizaci bezpečnosti. Ta spočívala ve zrušení ministerstva národní bezpečnosti. Veškeré úkoly přešly pod ministerstvo vnitra, které počínaje 1. říjnem 1953 odpovídalo za řešení všech bezpečnostních úkolů s tím, že úkoly týkající se státní správy a řízení národních výborů řídila od roku 1953 přímo vláda.

V lednu 1954 vešla v platnost nová organizační struktura československé bezpečnosti. Řídicím orgánem VB se stala Hlavní správa VB. Té byly podřízeny krajské správy a okresní oddělení ministerstva vnitra. Pro boj proti trestné činnosti byly zřízeny nové odbory podléhající Hlavní správě VB.

Na přelomu 50. a 60. let podstatně ovlivnila činnost československé bezpečnosti nová územní organizace státu. Místo původních 19 krajů, členěných na 306 okresů a 14 807 obcí, bylo nově vytvořeno 10 krajů se 108 okresy a hlavní město Praha s 10 obvody. V této souvislosti bylo utvořeno 10 krajských správ Ministerstva vnitra, dále jen „MV“, a u každé z nich správa VB. Byla zachována městská správa VB v Praze s obvody oddělení. Na jednotlivých okresech byla vytvořena okresní oddělení MV, v jejichž rámci pracovala oddělení VB. Koncentrace činnosti do sídel okresů měla negativní dopad zejména v tom, že výkon služby se neustále vzdaloval od přímých potřeb lidí.

Počínaje 1. lednem 1964 byla postupně zřizována oddělení VB jako základní organizační články VB. Jejich úkolem bylo zabezpečit veřejný pořádek, ochranu vlastnictví, život a zdraví občanů, bezpečnost a plynulost silničního provozu apod.

Další významnou organizační změnu zaznamenalo vydání rozkazu ministra vnitra č. 12 z 24. března 1966, na jehož základě byly zrušeny krajské správy MV a okresní oddělení MV. Zřízeny byly krajské správy SNB a okresní oddělení VB. Tato úprava prokázala do jisté míry svou životaschopnost a opodstatněnost.

K dalším zásadním změnám v postavení a systému Sboru národní bezpečnosti došlo v letech 1968 - 1969. Ústavním zákonem č. 143/1968 vznikla Československá federace. Tento zákon stanovil, že otázky vnitřního pořádku a bezpečnosti státu jsou ve společné působnosti ČSSR a obou republik. Otázky bezpečnosti byly svěřeny federálnímu ministerstvu vnitra a ministerstvům vnitra obou republik. Realizace principů federativního státoprávního uspořádání byla dána v novém zákoně o SNB ze dne 24. dubna 1974. Rozhodnutím vlády byly zřízeny také pohotovostní útvary VB.

Od vzniku SNB přecházely do VB z různých resortů státní správy jednotlivé správní agendy. Ty byly dosud vedeny národními výbory s výjimkou agendy zbraní, která byla orgány SNB vedena již od roku 1946. Postupně vznikající agendy byly v roce 1963 sloučeny a vznikl správní odbor Hlavní správy VB, správní oddělení na krajích a skupiny na okresech. V polovině 60. let vznikla správní služba, která měla na starosti veškerou agendu k občanským průkazům, hlášení a evidenci pobytu občanů, povolovací režim kulových zbraní, zbrojní průkazy a ověřování adres osob v příslušném obvodu.

Dějinný vývoj organizace a činnosti Sboru národní bezpečnosti byl ukončen revolučními změnami ve státě a společnosti, které započaly 17. listopadu 1989. V polistopadovém období byla v rámci resortu MV ČR provedena řada organizačních změn, které se významně dotkly všech útvarů a služeb. Začaly se psát nové kapitoly policejní historie a vznikla nová složka, a to Policie České republiky.

4 Historie a současnost Městské policie Ústí nad Labem³⁴

Ústí nad Labem vzniklo jako kupecká osada při srbské cestě na ústí řeky Bíliny do Labe mezi 9. - 10. stol.

Král Václav I. povýšil město na královské někdy v letech 1230 - 1249. Zdrojem moci správní, soudní a výkonné byl výhradně tehdy král. Král byl v městském právu a soudnictví zastoupen královským podkomořím. Pořádkovou a policejní službu v obvodu města Ústí nad Labem přenechával městské radě. Nejvyšším „velitelem“ městské policie byl rychtář, kterého jmenoval král, často z řad ústeckých měšťanů. Rychtář předsedal městskému soudu, ale i městské radě. Porušení veřejné bezpečnosti na území města soudil v závažnějších případech městský soud, který zprvu zasedal třikrát do roka po dobu 14 dnů pod širým nebem a byl veřejně přístupný. V méně závažných osobních a věcných sporech a záležitostech rozhodoval soud městské rady v čele s purkmistrem. Nejmenší pře policejního a pořádkového charakteru rozsuzoval sám rychtář. Po roce 1453 se stal rychtář policejním a pořádkovým městským úředníkem, odpovědným za dodržování bezpečnosti ve městě, jmenovaného městskou radou. Během 16. stol. převzal výkon policejní a pořádkové služby ve městě primas neboli primátor a posléze hodnost městského rychtáře na čas zcela zanikla.

Po roce 1621 byla hodnost „císařského“ rychtáře obnovena. Rychtář, dosazený a jmenovaný císařem, byl nadřizen primátorovi i celé městské radě. Bez jeho souhlasu nevešlo v platnost žádné městské usnesení. Rychtář měl dohled i nad výkonem policejní služby ve městě.

V roce 1754 byla Městská policie Ústí nad Labem řízena městským policejním komisařem, ke konci městskou policii řídil policejní revizor, který měl k dispozici 1-2 strážníky, tehdy nazývané policejní sluhy.

V roce 1830 žilo v dnes stotisícovém městě pouze 1 786 obyvatel. Ve 40. letech 19. století došlo v Ústí a jeho blízkém okolí k podstatným změnám způsobeným druhou vlnou průmyslové revoluce. Začala zde hlubinná těžba hnědého uhlí a v roce 1841 začala na Labi paroplavba. Příznivá dopravní poloha, snadná dostupnost energetických zdrojů a především otevření železnice Praha - Drážďany (1848 - 1851) a Ústí nad Labem - Teplice (1857), způsobily rozvoj průmyslového podnikání, růst poptávky

³⁴ MĚSTSKÁ POLICE ÚSTÍ NAD LABEM. Historie a současnost: Od vzniku města do vlády Marie Terezie. *Městská policie Ústí nad Labem* [online]. 2012 [cit. 2014-05-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpul.cz/historie-a-soucasnost.html>>

po volné pracovní síle a zákonitý růst počtu obyvatel. Současně s navýšením počtu obyvatel se začala postupně i zvyšovat kriminalita. Magistrát města se v roce 1842 rozhodl posílit počet strážníků na tři.

V roce 1865 přijal obecní výbor Policejní řád královského města Ústí nad Labem. Městská policie Ústí nad Labem řízená tehdy starostou a dvěma radními měla pravomoc ukládat pokuty do výše 10 zlatých a v případě nedobytnosti mohla „hříšníky“ trestat obecním vězením do 48 hodin.

Městská policie v Ústí nad Labem měla dohled nad lidovými slavnostmi, tanečními zábavami a plesy, dodržováním policejní hodiny v hostincích (desátá hodina večerní) a pouliční žebrotou. Vykonávala dohled nad čistotou a bezpečnou průchodností ulic, veřejným osvětlením, dozírala na prodej masa, koupání a bruslení na řekách, trestala rychlou jízdu na ulicích, chytala zdivočelé psy, chránila dokonce hnízdicí zpěvné ptactvo a přísně dohlížela, aby nezletilé děti nebyly užívány k pomocným pracím. V roce 1876 měla městská policie 8 strážníků a jednoho velitele. V roce 1885 se počet městských strážníků zvýšil na 12. V rámci městské policie dále působili městský úřední sluha, ubytovatel, mistr elektrických sítí a dozorce jatek.

V roce 1895 byl městský policejní rajon rozdělen do čtyř policejních okrsků. Postupně s vývojem bezpečnostní situace a růstu počtu obyvatel docházelo k pozvolnému navyšování počtu zaměstnanců městské policie. V roce 1895 měla městská policie v Ústí nad Labem 2 strážmistry, 3 vrchní strážníky a 25 strážníků.

V roce 1906 byl velitelem městské policie policejní komisař Friedrich Kowanda. Velitelství městské policie bylo obsazeno již 4 agenty kriminální služby a 4 veliteli stráží. Policejní velitelství bylo tehdy rozděleno na několik expozitur. Celkový počet strážníků byl tehdy 39, kdy počet obyvatel města byl něco kolem 38 000. V roce 1912 se městský policejní úřad dělil na tři oddělení a to: policejní komisariát, bezpečnostní stráž a ohlašovnu obyvatel. V roce 1920 městské policii nově přibýlo kriminální oddělení s 3 strážmistry, 1 vrchním strážníkem, 2 strážníky a 1 stenotypistou a písařem na stroji. Došlo k rozšíření bezpečnostní stráže na 1 vrchního inspektora, 8 vrchních strážmistrů, 17 strážmistrů a 47 vrchních strážníků a strážníků. Tehdy mělo Ústí nad Labem již téměř 40 000 obyvatel.

Velkým zlomem byl rok 1924, kdy podle zákona č. 230/1922 Sb., a vládního nařízení č. 295/1922 Sb. byla městská policie v Ústí nad Labem zrušena a bylo zřízeno

Policejní komisařství Ústí nad Labem jako orgán státní správy. Nově na základě tohoto zákona vznikl policejní rajon Ústí nad Labem o celkové výměře 2 790 hektarů zahrnující město Ústí, Krásné Březno, Klíši, Předlice, Bukov a Střekov. Uniformovanou bezpečnostní stráž tehdy tvořilo již celkem 100 gážístů.

Dalším významným mezníkem městské policie v Ústí nad Labem byla doba nacistické okupace. V červnu 1938 se stal starostou města Dr. Richard Tauche, který jmenoval policejním velitelem města Alfréda Maturu. Dne 9. října 1938 bylo město obsazeno wehrmachtem a velitel české státní policie předal policejní agendu německému nástupci. Příchodem okupačních vojsk byla zavedena jízda vpravo. Ve městě začalo působit Gestapo a kriminální policie (Kripo). Dne 3. prosince byl jmenován německým ministrem vnitra velitelem ústecké policie policejní prezident Karl Pflomm z velitelství městské policie v Erfurtu. Dne 15. listopadu 1938 byl novým policejním prezidentem města Ústí jmenován Dr. Gustav Nutzhorn.

Po osvobození v roce 1945 se v Ústí nad Labem zhroutil celý systém německé policie. Dne 29. července 1945 vykonal na městském stadionu slavnostní přísahu I. pohotovostní pluk SNB za účasti ministra vnitra Václava Noska a předsedkyně okresní správní komise Marie Vobecké. Tento akt se stal významným mezníkem vzniku nového policejního systému SNB v tehdejších Československu. V letech 1945 -1990 působily na území města Ústí nad Labem různé složky SNB a Veřejné bezpečnosti řízené státem.

Po roce 1989 došlo k výraznému nárůstu kriminality a bezpečnostní situace v Ústí nad Labem byla velmi nepříznivá. Jediný policejní sbor v tu dobu nebyl schopen čelit tomuto jevu.

Dne 13. června 1991 schválila Rada města Ústí nad Labem svým usnesením č. 180/91 koncepci bezpečnostního útvaru, jehož posláním bylo zajišťovat bezpečnost občanů a dohlížet na veřejný pořádek ve městě. O měsíc později byl schválen rozpočet na 60 ozbrojených členů s nástupním termínem září 1991.

Dne 15. října 1991 Rada města vydala obecně závaznou vyhlášku č. 14/1991 o zřízení **útvaru Městské pořádkové služby**. V listopadu téhož roku zahájila tato složka naplno svoji práci. Dne 6. prosince 1991 schválila Česká národní rada zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii a Městská pořádková služba byla přejmenována na **Městskou policii**. V lednu roku 1992 bylo přijato dalších 60 strážníků

a jejich počet se ustálil na 120. Do konce roku 1993 byl personální stav městské policie zvýšen na 170 strážníků.

Tento počet byl platný až do roku 2002. V roce 2003 bylo schváleno navýšení strážníků na celkový počet 200. V posledních několika letech prošla Městská policie Ústí nad Labem několika změnami, které souvisely se vznikem nových územních základen (oddělení) a počtem obsazení těchto útvarů. Každá taková změna byla adekvátní reakcí na stav veřejného pořádku a bezpečnosti v jednotlivých částech města. Pravomoc strážníků ve vztahu k veřejnému pořádku a bezpečnosti byly postupně zákonnými změnami navyšovány. Od roku 1996 městská policie postupně zřizuje kamerový systém, vybudovává operační středisko, modernizuje radiovou síť a systém počítačového propojení mezi útvary městské policie. Dochází ke změně organizační struktury, kdy vedle stávajících územních základen vznikají speciální útvary jako dopravní, kynologický, strážní a technický a preventivně dopravní. V rámci prevence kriminality městská policie vytváří několik dílčích projektů. Mezi tyto projekty patří například schránky bezpečí, uniformovaný pedagog, dětské dopravní hřiště, soutěže a pobytové tábory pro děti základních a zvláštních škol, zájmové aktivity pro děti mateřských školek, přednášky a besedy pro seniory a sluchově postižené občany a další s obdobným zaměřením. Prostřednictvím městské policie je město Ústí nad Labem od roku 1996 trvale součástí Celorepublikového programu prevence kriminality.

Od 1. ledna 2003 se městská policie ze zákona stává orgánem města, nadále je přímo podřízena primátorovi města a její personální stav čítá 140 strážníků.

5 Formy spolupráce

Obec jako taková je základním územním samosprávným společenstvím občanů, které tvoří územní celek a je vymezen hranicí. Obec má ze zákona o obcích povinnost pečovat o svůj všestranný rozvoj a o potřeby svých občanů a při plnění výše uvedeného též chrání veřejný zájem a základní potřeby občanů a vytváří podmínky k tomuto.³⁵

Obec má poměrně obsáhlé oprávnění v samostatné působnosti na úseku veřejného pořádku. Jedná se o oprávnění ukládat povinnosti občanům a návštěvníkům obce obecně závaznou vyhláškou nebo nařízením obce, jakožto právními akty nižší právní síly. Tyto vyhlášky a nařízení může ukládat za účelem zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, ale i za jiným účelem, jako například místní poplatky, stavební řízení, věci týkající se záboru veřejného prostranství a podobně.

Ustanovení § 10 „**zákona o obcích**“ hovoří o tom, že k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku může obec jasně stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány.³⁶ Obecně závazné vyhlášky má ve své kompetenci vydávat dle ustanovení § 84 odstavce 2 písmene h) „**zákona o obcích**“ zastupitelstvo obce, které dále stanoví, odkdy je povinnost každého se touto vyhláškou řídit, kdo na její výkon dohlíží a kdo provádí kontroly jejich dodržování. V těchto případech se jedná zejména o orgány obecní policie a orgány Policie ČR.

Dle ustanovení § 11 odstavce 1 a 2 „**zákona o obcích**“ může obec ve své samostatné působnosti kromě výše uvedených obecně závazných vyhlášek vydávat též nařízení obce, které vydává na základě zmocnění ustanovení § 102 téhož zákona rada obce, kdy tato je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti se zodpovídá výše uvedenému zastupitelstvu obce.³⁷ Těmito a dalšími ustanoveními zákona o obcích dal zákonodárce obcím možnost si své záležitosti na úseku veřejného pořádku kompletně spravovat ve své samostatné působnosti.

³⁵ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 15.

³⁶ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 15.

³⁷ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 15.

Jedním z nejdůležitějších oprávnění obce v rámci zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku je oprávnění zřizovat a rušit obecní policii, která je orgánem obce a primárně zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku.

Obec je při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku oprávněna v souladu s ustanovením § 16 „**zákonu o Policii ČR**“ uzavřít koordinační dohodu o vzájemné spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.³⁸

Účelem koordinační dohody je zkvalitnění, zjednodušení a sjednocení vzájemné spolupráce mezi stranami koordinační dohody a současně upravení oblastí a forem vzájemné spolupráce při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

Koordinační dohoda mezi obcí a Policií ČR by měla zahrnovat zejména tyto oblasti:

- ochranu bezpečnosti osob a majetku,
- ochranu veřejného pořádku,
- dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu,
- pátrání po věcech a osobách,
- vyšetřování trestných činů, jejich pachatelů a získávání poznatků k nim a o nich,
- prevenci kriminality s důrazem na spolupráci s veřejností a zájmovými spolky,
- prohlubování komunikace mezi Policií ČR, obcí a veřejností (přednášky, diskuse),
- spolupráci operačního a krizového řízení.

V koordinační dohodě by měly být jasně a zřetelně vyznačeny úkoly Policie České republiky a obce a dále formy a oblasti vzájemné spolupráce. Plnění závazků a aktuálnost dohody je vhodné vyhodnocovat zástupci obou stran každé tři měsíce a to z důvodu včasného reagování na nově vzniklé situace. Koordinační dohodu vždy podepisují za Policii ČR vedoucí územního odboru a za obec její starosta, jakožto velitel obecní policie a zároveň osoba odpovědná za veřejný pořádek v obci.

5.1 Spolupráce při shromáždění

V této dílčí části bakalářské práce se autor zmíní o tématu v dnešní době velmi aktuálním a tím je spolupráce Policie ČR s obcí při různých občanských shromáždění.

³⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 67.

Podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů dále jen „**shromažďovací zákon**“, slouží výkon shromažďovacího práva občanům k využívání svobody projevu a dalších ústavních práv a svobod k výměně informací a názorů a k účasti na řešení veřejných a jiných společných záležitostí vyjádřením postojů a stanovisek k aktuálnímu dění.³⁹

Za shromáždění se považují též pouliční průvody a manifestace, jako je například majáles, pout', ale i nesouhlasný průvod s politickou situací v zemi. Je tedy zřejmé, že například shromáždění, jehož cílem je vyslovit nesouhlas se zahraniční a bezpečnostní politikou České republiky, tedy se záležitostí veřejného zájmu, je shromážděním podle zákona shromažďovacího. Působnost na základě platných právních norem, tj. zákona o právu shromažďovacím, vykonává v přenesené působnosti obecní úřad, v jehož územním obvodu se má shromáždění konat nebo již koná. Pokud místo konání shromáždění přesahuje územní obvod obecního úřadu, vykonává tuto působnost pověřený obecní úřad, pokud přesahuje územní obvod pověřeného obecního úřadu, vykonává tuto působnost krajský úřad, a pokud přesahuje hranice kraje, vykonává tuto působnost Ministerstvo vnitra České republiky v rámci aplikace ustanovení § 2a „**shromažďovacího zákona**“. Shromážděním lze protestovat proti politickému nebo jinému smýšlení. Opačný výklad by byl nejen v rozporu s ustanovením § 1 odstavce 2 „**shromažďovacího zákona**“, ale i mezinárodními závazky a Listinou základních práv a svobod.⁴⁰

Příslušný úřad před konáním shromáždění s ohledem na místní podmínky nebo na veřejný pořádek navrhne svolavateli, tedy tomu, kdo je odpovědný za průběh shromáždění, aby se shromáždění konalo na jiném místě nebo v jinou dobu. Tohoto se využívá zejména tehdy, když by mohlo dojít k ohrožení života nebo zdraví například při střetu neshovinných skupin lidí.

Zástupce obce může svolavateli uložit, aby shromáždění konané ve večerních hodinách bylo ukončeno v době před 22:00 hodin, tedy aby nedošlo k nepřiměřenému rušení nočního klidu.

³⁹ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁴⁰ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

Obec zakáže konání shromáždění, jestliže by oznámený účel směřoval k výzvě popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti.

Jako další z důvodů zakázání shromáždění může být, jestliže se má konat na místě, kde by účastníkům hrozilo závažné nebezpečí, například pro jejich zdraví, na stejném místě a ve stejnou dobu se má konat jiné shromáždění a mezi svolavatelem a účastníky nedošlo k dohodě, má-li být konáno v místě, kde by nutné omezení dopravy a zásobování bylo v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva.

O zákazu shromáždění viz aplikace ustanovení § 10 „**shromažďovacího zákona**“ nebo době jeho ukončení podle ustanovení § 9 „**shromažďovacího zákona**“ má úřad povinnost rozhodnout bezodkladně, nejpozději však do tří dnů od okamžiku, kdy obdržel platné oznámení.

Do třídní lhůty se podle platného zákona počítají i svátky a další dny pracovního klidu, tedy soboty a neděle. Úřad následně vyvěsí písemné vyhotovení svého rozhodnutí na své úřední desce a rozhodnutí vyhlásí místním rozhlasem nebo jiným obdobným způsobem tak, aby se o něm dozvěděla široká veřejnost.

Shromažďovací zákon stanoví následující zákonné podmínky, za nichž lze shromáždění rozpustit za aktivní účasti Policie ČR a dotčené obce.

1) Jestliže se shromáždění koná, ačkoliv bylo zakázáno, zástupce úřadu nebo v případě jeho nepřítomnosti příslušník Policie ČR ve službě, vyzve svolavatele, aby shromáždění neprodleně ukončil. Pokud svolavatel neučiní účinná opatření, aby se účastníci pokojně rozešli, sdělí zástupce úřadu účastníkům, že shromáždění je rozpuštěno, a vyzve je, aby se pokojně rozešli. Sdělení musí obsahovat důvody rozpuštění a upozornění na následky neuposlechnutí této výzvy a musí být učiněno takovým způsobem, aby bylo účastníkům srozumitelné a aby se s ním všichni účastníci shromáždění mohli seznámit.

2) Jestliže se shromáždění koná, ačkoli nebylo oznámeno, bude obdobným způsobem rozpuštěno.

3) Shromáždění, které se koná, aniž bylo oznámeno, a shromáždění, které bylo oznámeno a nebylo zakázáno, může zástupce úřadu rozpustit stanoveným způsobem,

jestliže účastníci shromáždění páchají trestné činy a nápravu se nepodařilo zjednat jiným způsobem, zejména zákrokem proti jednotlivým pachatelům. V nepřítomnosti zástupce úřadu tak činí velící příslušník Policie ČR ve službě.

Zárok směřující k rozpuštění shromáždění provádí policejní útvar na základě rozhodnutí zástupce úřadu. Bez tohoto rozhodnutí může provést tento zárok příslušník Policie ČR v případech, že na místě není zástupce úřadu. Jestliže byl zárok směřující k rozpuštění shromáždění proveden bez rozhodnutí zástupce úřadu, policejní útvar obec, v jehož katastru se shromáždění koná, o provedeném zároku následně vyrozumí. Sdělení, nikoli rozhodnutí musí obsahovat důvody pro rozpuštění.⁴¹

Pro to, aby bylo rozpuštění shromáždění na místě dobře zvládnuto, je klíčová úzká komunikace mezi zástupci úřadu a Policií ČR. Obě strany by měly navázat úzkou spolupráci již v okamžiku oznámení shromáždění, měl by být rovněž jasně stanoven způsob komunikace.

V této dílčí kapitole nelze specifikovat a detailizovat všechny aspekty dané věci tak, jak by si zasloužila s ohledem na její vážnost a v poslední době četnost, ale autor se snažil poukázat na věc částečně očima zákonodárce, částečně pohledem policisty, ale i z části očima úředníka obce, který o věci rozhoduje. Na této kapitole je jasně patrné, jak je důležitá úzká spolupráce Policie ČR s jednotlivými orgány obcí a že bez této nejde výkon práva na úseku veřejného pořádku v České republice vymáhat.

5.2 Starosta obce

Rozepisovat různé statuty, oprávnění, ale i povinnosti starosty, potažmo primátora města by bylo zdouhavé a není to předmětem této práce. Z tohoto důvodu bude tato pasáž zúžena jen na věci týkající se spolupráce starostů a primátorů obcí a měst s Policií ČR.

Starosta, v případě statutárního města Ústí nad Labem primátor, zastupuje město navenek, jedná jeho jménem a je zodpovědný za jeho rozvoj. Primátor je nejvyšším představitelem rady a zastupitelstva města se čtyřletým funkčním volebním obdobím. Současně předsedá např. dopravní, povodňové komisi a bezpečnostní radě města.

⁴¹ ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA. Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím. *Ministerstvo vnitra* [online]. 14.1.2014 [cit. 2014-06-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravu-shromazdovacim.aspx>>

Svolává a řídí dle zákona o obcích⁴² zasedání zastupitelstva a rady města, vykonává obecní správu a zastupuje obec navenek. Primátor je dále velitelem městské policie, ačkoliv nemusí mít nutně oprávnění strážníka vycházející ze zákona o obecní policii.⁴³

V této dílčí kapitole bude autorem za pomoci konkrétních příkladů tzv. „dobré praxe“ popsána spolupráce Krajského ředitelství Policie ČR Ústeckého kraje, Územního odboru Policie ČR v Ústí nad Labem s vedením Statutárního města Ústí nad Labem a starosty úřadů městských obvodů (dále jen „ÚMO“).

Vedoucí obvodních oddělení Policie ČR, starostové „ÚMO“ v Ústí nad Labem, místostarostové a ředitel Městské policie Ústí nad Labem se pravidelně 1x měsíčně schází ke společným jednáním, kde se řeší nejen bezpečnostní situace a veřejný pořádek ve městě a jeho spádových oblastech, ale i vzájemné vztahy mezi strážníky městské policie a policisty, vzájemné předávání si informací mezi městem, Policií ČR a městskou policií, ale i spolupráce a vzájemná pomoc s jinými orgány města.

Této komisi předsedají starostové, kteří komisi svolávají. Na její zasedání je vždy přizván i vedoucí územního odboru Policie ČR v Ústí nad Labem a jeho zástupci včetně koordinátorů pro vnější službu a službu kriminální policie a vyšetřování.

Výstupy z těchto jednání byly a jsou do dnes patrné, a to zejména v oblasti veřejného pořádku, kdy jsou čas od času dohodnuty při větších kulturních nebo společenských akcích společné hlídky policistů a strážníků městské policie, vzájemné seznamování se s nápadem trestné činnosti, pátrání po jejích pachatelích a vyhledávání odcizených věcí.

Jako příklad „dobré praxe“ lze uvést propojení obou policií pomocí radiostanice. Na základě dohody mezi vedoucím Obvodního oddělení Policie ČR Krásné Březno a vedoucím územní základny Městské policie Ústí nad Labem - Krásné Březno má stálá služba obvodního oddělení Policie ČR Krásné Březno ve svém služebním vozidle a na oddělení radiostanici Městské policie Ústí nad Labem včetně vlastního volacího znaku k možnému využití, zejména při předávání informací, které nesou odkladu.

⁴²KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 23-24.

⁴³VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 5.

Dalším příkladem konkrétní spolupráce je účast primátora a starostů při provádění kontrol v jednotlivých městských obvodech se zaměřením na veřejný pořádek.

Primátor města, potažmo starostka „UMO“ Neštětice s vedoucím oddělení Policie ČR Krásné Březno několikrát prováděli kontrolu hlídek obou policí v době záplav v roce 2013, z těchto následně činili společné závěry a opatření, z čehož vzešly zejména v letních měsících další společné hlídky provádějící kontrolu oblastí, kde jsou situovány chaty a chalupy a je zde zvýšený nápad trestné činnosti.

Na základě dohody mezi primátorem Ústí nad Labem, jakožto statutárního zástupce města,⁴⁴ a vedoucím územního odboru Policie ČR v Ústí nad Labem má dnes Integrované operační středisko Policie ČR v Ústí nad Labem přímé spojení telefonem na strážníky Městské policie Ústí nad Labem určené k plnění úkolů tísňové linky 156 a pultu centrální ochrany, který zřídila a obsluhuje obec po dohodě s Policií ČR jakožto příspěvek k větší bezpečnosti ve městě.

5.3 Oddělení mimořádných situací

Jedním z velmi důležitých partnerů Policie ČR v Ústí nad Labem při spolupráci s městem je Odbor životního prostředí Magistrátu města Ústí nad Labem, pod který je začleněno Oddělení mimořádných situací.⁴⁵ Jednotlivé odbory zřizuje a ruší rada města a přímo podléhají tajemníkovi magistrátu.

S místně a věcně příslušným odborem Magistrátu města Ústí nad Labem spolupracuje v odůvodněných případech Integrované operační středisko Policie ČR v Ústí nad Labem, a to v případech velkých požárů, povodní nebo jiných mimořádných situacích.

Z osobní praxe autora lze popsat spolupráci s tímto orgánem na případě z roku 2010, kdy vypukl v nočních hodinách požár v jednom z panelových domů v centru města, který má jedenáct pater. Jedná se o dům, kde se v poslední době vyskytovalo větší množství narkomanů. Ve 23.15 hodin bylo nahlášeno na Integrované operační středisko Policie ČR prostřednictvím linky 150, že ve čtvrtém patře v jednom z bytů

⁴⁴ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 23-24.

⁴⁵ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 343-344.

domu vypukl velký požár, kdy plameny šlehají z oken bytu ven a ohrožují byty ve vyšších patrech, které jsou plné nájemníků.

Na místo bylo neprodleně vysláno několik hlídek Policie ČR, Městské policie Ústí nad Labem, hasičského záchranného sboru a rychlé záchranné služby. Následně bylo zjištěno, že je dýmem a plameny ohroženo velké množství nájemníků od čtvrtého do jedenáctého patra. Z důvodu nočních hodin a špatných povětrnostních podmínek (děšť, 5° C.) byli o požáru telefonicky prostřednictvím operačního střediska městské policie informováni primátor města Ústí nad Labem a vedoucí odboru životního prostředí jakožto člena oddělení mimořádných situací magistrátu města, kterým byla předána informace o nastalé situaci.

Vedoucí pracovník odboru životního prostředí se svým zástupcem a primátorem města se neprodleně dostavili na místo, přičemž byli již předtím požádáni orgány Policie ČR o zabezpečení autobusu městské hromadné dopravy, kde bude možno evakuované obyvatelé domu do doby uhašení požáru a odvětrání umístit. Autobus Dopravního podniku města Ústí nad Labem byl ve velmi krátké době přistaven k domu a obyvatelé do něj byli umístěni. Poté, co došlo k uhašení požáru, bylo třeba byt, jehož majitel nebyl doma, zabezpečit a okolí domu uklidit. Z tohoto důvodu ještě v nočních hodinách povolal primátor města Ústí nad Labem, z titulu své pravomoci, dané vnitřním řádem města, pracovníky technických služeb města, kteří provedli nejnutnější úklid, aby nedošlo ke zranění nezúčastněných osob nebo větší škodě na majetku.

Samozřejmě, že se nejedná o jediný případ spolupráce s tímto orgánem města, ale je zde pro účel této práce autorem dostatečně popsáno, jakým směrem a způsobem Policie ČR s dalším z orgánů statutárního města spolupracuje. Zejména je zde deklarováno, jaké možnosti a oprávnění oddělení mimořádných situací začleněné pod Odbor životního prostředí magistrátu města Ústí nad Labem má například vůči Dopravnímu podniku města Ústí nad Labem, ale i Technickým službám a dalším organizačním článkům města.

5.4 Odbor sociálních věcí

I zde se dá říci, že se jedná jak ze strany obce, tak i ze strany Policie ČR o velmi častou a úzkou spolupráci, která vychází nejen ze zákona o obcích,⁴⁶ ale i ze zákona

⁴⁶ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 7-477.

o Policii ČR, v rámci aplikace ustanovení §§ 14,15 a 16 odstavce 1-3,⁴⁷ kde jsou popsány formy spolupráce s obcemi.

Tato vychází z potřeb obou orgánů, kdy ze strany odboru sociálních věcí, zejména oddělení sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“), a oddělení sociální prevence se jedná nejvíce o žádosti o asistenci Policie ČR při různých šetřeních v problémových rodinách a sociálně vyloučených lokalitách města Ústí nad Labem. Opatrnost pracovníků a pracovníc při takových šetřeních je oprávněná. Někteří jednotlivci, ale i celé rodiny, jejichž styl života vyvolává oprávněné obavy sociálních pracovníků o zdravý vývoj a výchovu jejich dětí, se mohou pokusit tyto pracovníky napadnout ať už slovně nebo fyzicky. Rizikem je ale i samotné prostředí a stav domů, kam pracovníci „OSPOD“ chodí za svými klienty na šetření.

Jedním z problémů dnešní doby je záškoláctví a užívání návykových látek dětí stále mladšího věku z takovýchto rodin, ale i jiné patologické jevy, na které Policie ČR sociální odbory jednotlivých měst a obcí upozorňuje, jelikož se jedná o jejich pole působnosti, ať už ze samostatné nebo přenesené.⁴⁸

Jako příklad lze uvést drobné krádeže nezletilců v obchodech, ke kterým je nabádají sami rodiče z problematických rodin a to s ohledem na jejich beztrestnost. O zjištěných případech je ze strany Policie ČR sepsán úřední záznam a poznatek je předán sociálnímu odboru k dalšímu opatření.⁴⁹

Jako další příklad lze uvést třeba různé konflikty a vzájemné napadání se, které mohou vyústit až k šikaně na základních a středních školách. O všech těchto, ale i dalších zjištěních se Policie ČR se sociálními orgány vzájemně informují a hledají společnou cestu k jejich eliminaci pomocí přednášek, které jsou vedeny nenásilnou formou.

Policie ČR s Odborem sociálních věcí Magistrátu města Ústí nad Labem zastoupeného oddělením „OSPOD“ provádí společné a plánované akce, a to zejména v nočních hodinách v různých barech a diskotékách, ale i v hernách s výherními automaty s odkazem na ustanovení § 16 odst. 1 a 2 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem

⁴⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 67.

⁴⁸ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 225-250.

⁴⁹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 65.

a jinými návykovými látkami ve znění pozdějších předpisů.⁵⁰ Během akcí jsou kontrolovány osoby mladší 18 let, u kterých jsou policií prováděna kontrolní vyšetření, detekující přítomnost alkoholu v těle. V případě pozitivního zjištění jsou tito nezletilci na místě předáváni pracovníkům sociálního odboru k dalším opatřením a šetřením v jejich rodinách.

Policie ČR ze svého pohledu asi nejvíce žádá odbor sociálních věcí o spolupráci ve smyslu ustanovení § 18 „**zákona o Policii ČR**“⁵¹ o účast při výsleších mladistvých a nezletilých pachatelů trestných činů uvedených v trestním zákoníku⁵² a přestupků⁵³ nebo při různých šetřeních k pobytu zájmových a hledaných osob, jakož i pověsti jednotlivých rodin.

V rámci vzájemné spolupráce mezi městem Ústí nad Labem a Policií ČR se příslušníci Pořádkové jednotky Policie ČR v Ústí nad Labem účastní víkendových pobytů kurátorů pro mládež s klienty s problémovým chováním. Policisté se ve spolupráci s orgánem sociálně právní ochrany dětí podílejí i na pátrání a zadržování nezletilých dětí, které se dopouštějí útěků ze zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy nebo útěků od rodičů.

5.5 Komise k projednávání přestupků

Dalším a velmi důležitým tzv. „zvláštním“ orgánem města, se kterým Policie ČR na základě „**zákona o přestupcích**“ velmi úzce spolupracuje, je Komise k projednávání přestupků Magistrátu města Ústí nad Labem. Tento „zvláštní orgán“ může, ale nemá tu povinnost, zřídit rada města v rámci aplikace „**zákona o obcích**“.⁵⁴ V případě města Ústí nad Labem, je komise k projednávání přestupků zařazena pod Odbor kontroly Magistrátu města. Ze strany Policie ČR se jedná o povinnost vyplývající z ustanovení § 58 odstavce 1, 2a-f „**zákona o přestupcích**“, kde je uvedeno, že Policie ČR a obce

⁵⁰ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁵¹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71.

⁵² ŠÁMAL, P. et al. *Trestní zákoník I: komentář*. Praha, 2009-2010, s. 1-3261.

⁵³ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁵⁴ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 385-386.

oznamují příslušným správním orgánům dle věcné a místní příslušnosti přestupky, o nichž se dozví, nejsou-li příslušný k jejich projednávání.

Jedná se o přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití, nasvědčují-li okolnosti tomu, že v jejich důsledku došlo k ublížení na zdraví, proti majetku, proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, proti pořádku ve státní správě, spáchané na úseku státní správy v působnosti Policie České republiky, přestupky uvedené v § 29 odstavci 1 písm. ch), § 30 odstavci 1 písm. d) až j) a § 35 odstavci 1 písm. f).⁵⁵

V praxi je zažito, že ve výše uvedených případech učiní orgán Policie ČR nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem. O zjištěných skutečnostech sepiše orgán Policie ČR úřední záznam, který je nezbytnou součástí každého oznámení. Nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy se Policie ČR o přestupku dozví, předá oznámení komisi k dalšímu řízení.

Policie ČR v rámci spolupráce s obcí a jejími správními orgány provádí na základě žádosti i předvádění osob ke komisím, které se realizuje na základě zákona č. 99/1963 Sb., „**občanský soudní řád**“ ve znění pozdějších předpisů,⁵⁶ § 60 odstavce 1, 2 zákona č. 500/2004 Sb., „**správní řád**“⁵⁷ ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 413/2005 Sb., „**o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti**“, ve znění pozdějších předpisů⁵⁸ a další.

Bylo by zcela zbytečné konkrétně specifikovat všechny přestupky, které policie správnímu orgánu obce oznamuje, důležité je, jaká je kvalita zpracovaných oznámení

⁵⁵ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁵⁶ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁵⁷ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁵⁸ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>

ze strany Policie ČR a jak jsou tato oznámení dále správním orgánem řešena a ukončena.

Dle názoru autora této práce je žádoucí, aby správní orgán, tedy komise k projednávání přestupků rozhodoval například v tzv. příkazním řízení v jednodušších věcech, ale na druhou stranu by se policie neměla přestupkovým řízením zvláště zdržovat s ohledem na své současné vytížení s řízením trestním. Policie ČR by měla věc zdokumentovat a dále postoupit komisi k projednávání přestupků na místně příslušný úřad a další šetření a dokazování by měl provádět správní orgán a to zejména u přestupků proti občanskému soužití. Poměrně často se stává, že policista, který přestupek zjistí a zadokumentuje, je nadále předvoláván ke správnímu orgánu, aby své oznámení, které podloží úředním záznamem a dalšími zjištěnými důkazy, ještě před tímto znovu dokazoval a své jednání takřka obhajoval.

5.6 Policie ČR versus obecní policie

Při spolupráci Policie ČR s orgány obcí na úseku ochrany veřejného pořádku lze v určité oblasti, ale i na celorepublikové úrovni dosahovat pouze za aktivní účasti všech zainteresovaných orgánů a složek. Z tohoto důvodu nelze vynechat další článek v této spolupráci a to obecní policii, pro účel této práce Městskou policii Ústí nad Labem, která je v mozaice vzájemné spolupráce s Policií ČR velmi důležitým elementem.

Vztahy mezi Policií ČR a Městskou policií v Ústí nad Labem ani jinde v České republice nejsou v obecné rovině založeny na nadřízenosti a podřízenosti, jak by se někdy mohlo zdát, ale na principu součinnosti a spolupráce. Spolupráci lze v tomto případě obecně charakterizovat jako koordinovaný postup minimálně dvou subjektů v rámci konkrétního systému, vedoucího k dosažení určitých cílů, přičemž důraz na koordinaci musí být kladen především na vedení zainteresovaných subjektů.

Jak již bylo zmíněno, spolupráce mezi Policií ČR a městskou policií je v každé obci či městě velmi různorodá a jistě by pozbylo smyslu rozepisovat onu spolupráci do detailu. Je zřejmé, že tato činnost při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku se neomezuje pouze na styčné a účinné právní normy jednotlivých policií, ale zahrnuje i další, které s onou problematikou spolupráce úzce souvisí, ať již hovoříme o zákoně o obcích, obecní policii či nižších normativně právních aktech, jako jsou vyhlášky a nařízení obcí, koordinačních dohodách, jež jsou uzpůsobené konkrétním podmínkám v dané oblasti, a to na úrovni vedení obou složek.

Autor této práce se při svém pojednání pokusil podívat na celou věc také z druhé strany, a to očima strážníka Městské policie Ústí nad Labem. S přihlédnutím k zákonu o obecní policii,⁵⁹ který je pro strážníka normou zásadní s provázáním ustanovení § 16 „**zákona o Policii ČR**“.⁶⁰

První důležitou vazbu obecní policie s Policií ČR představuje ustanovení § 1 odstavce 3 „**zákona o obecní policii**“,⁶¹ kde je řečeno, že obecní policie spolupracuje v rozsahu stanoveném zákonem s Policií ČR, čímž je naplněna faktická stránka vzájemné spolupráce a součinnosti, neboť tato se odráží, byť v mírně odlišné modifikaci, i v zákoně o Policii ČR, poukazující na formu spolupráce s obcemi jakožto zřizovatelem obecních a městských policií. Podle předešlé právní úpravy byla spolupráce obce, obecní policie a Policie ČR upravena nařízením vlády č. 397/1992 Sb., kterým se stanovila podrobnější úprava vztahu policie k orgánům obcí a obecní policii. Toto nařízení vlády bylo zrušeno novelou zákona o Policii ČR, kde na spolupráci Policie ČR již pamatuje ustanovení § 16 „**zákona o Policii ČR**“. Dle autorů Škody, Vavery a Šmerdy⁶² toto nařízení, neboli prováděcí předpis nemohl mít ambici stát se odpovídajícím základem úpravy samotné spolupráce. Tento podzákoný právní předpis vydaný na základě zmocnění vycházejícího z předešlého zákona o policii pouze formálně, rámcově deklaroval možné formy spolupráce obcí a Policie ČR při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a definoval konkrétní partnery obce na straně Policie ČR.

Policie ČR se však nepodílí pouze na spolupráci s obecní policií, ale může se stát též, byť za úplatu, školitelem městských a obecních strážníků, a to především v používání služební zbraně, která je v majetku obce, tak i donucovacích prostředků, pokud se tak se zřizovatelskou obcí dohodne.⁶³ Nelze rovněž zapomenout na ustanovení § 19 odstavce 2 „**zákona o obecní policii**“, kdy je Policie ČR orgánem osvědčujícím způsobilost služebního psa obecní policie k použití namísto nebo vedle donucovacích prostředků.⁶⁴

Stěžejním bodem spolupráce však zůstává součinnost, tedy zákonné povinnosti při předávání důvodného podezření ze spáchání trestného činu dle ustanovení

⁵⁹ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 3-404.

⁶⁰ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 67.

⁶¹ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 4.

⁶² ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 68.

⁶³ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 117.

⁶⁴ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 211.

§ 10 odstavce 1 „**zákona o obecní policii**“.⁶⁵ Toto ustanovení zákona o obecní policii říká, že strážník je povinen bez zbytečného odkladu oznámit Policii ČR důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin. Oznámení musí strážník učinit co nejdříve a dále dle povahy věci též zajistit místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob. V případě postoupení události na Policii ČR netřeba z pohledu městských strážníků zdůrazňovat potřebnou znalost zákonů, rozlišit závažnost protiprávního stavu a znaků skutkové podstaty trestného činu, a to z důvodu efektivity spolupráce.

Znalost právních norem České republiky je u strážníků obecních policií ověřována komisí ministerstva vnitra, a to v období každých tří let, kdy strážník získá osvědčení k výkonu povolání.⁶⁶

Velmi důležitým se pro potřeby strážníka v rámci spolupráce s Policií ČR stává rovněž ustanovení § 14 „**zákona o obecní policii**“, který v odstavci druhém definuje, jak naložit se střelnou zbraní podléhající registraci,⁶⁷ která byla osobě zabrána či odňata z důvodu v tomto odstavci uvedeném. Dále pak v odstavci čtvrtém vymezuje postup při předání osoby dle závažnosti jejího protiprávního jednání i se střelnou zbraní Policii ČR k dalšímu opatření.⁶⁸

Za zmínku vzájemné spolupráce na podkladě zákonných norem stojí rovněž skutečnost, že osoba pověřená řízením obecní policie je povinna dle ustanovení § 23 „**zákona o obecní policii**“ neprodleně vyrozumět nejbližší útvar policie, došlo-li k použití služební střelné zbraně, anebo došlo následkem takového použití k poranění či usmrcení osoby.⁶⁹

Spolupráce se rovněž projevuje v naplňování oprávnění zakázat vstup na určitá místa v rámci aplikace ustanovení § 15 „**zákona o obecní policii**“, jež je strážník oprávněn provést též na žádost orgánu, který má obdobné oprávnění, v tomto případě Policie ČR, a to například při zajištění místa trestného činu, místa, kde je prováděn policií služební zákrok atd.⁷⁰

⁶⁵ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 149-151.

⁶⁶ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 123-127.

⁶⁷ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁶⁸ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 179-180.

⁶⁹ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 220-221.

⁷⁰ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 182.

6 Rozdíl v právních úpravách obecní policie a Policie ČR

V další kapitole se autor pozastaví nad rozdílností právních úprav Policie ČR a obecní policie. Budou porovnány některé důležité pravomoci jednotlivých subjektů. Samotný postup bude vycházet ze zákona o obecní policii a zákona o Policii ČR, kdy budou jednotlivá oprávnění strážníka, jakožto zaměstnance obce zařazeného do obecní (městské) policie, konfrontována s obdobnými oprávněními policisty České republiky. Tato pasáž je záměrně autorem pojata poměrně obsáhle, a to z důvodu, že spolupráce Policie ČR s obecní (městskou) policií je nejčastějším jevem spolupráce mezi Policií ČR a obcí. Její výsledky jsou hmatatelné a společností viditelné navenek.

6.1 Oprávnění požadovat vysvětlení

Obecní policie je dle „**zákona o obecní policii**“ s podrobným komentářem autora SKARKY orgánem obce, který zřizuje nebo zrušuje zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou v rámci základního územně samosprávného celku.⁷¹ Jako orgán obce musí tato disponovat určitými oprávněními, která jí budou umožňovat plnit určité úkoly při ochraně veřejného pořádku, tzv. při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Jedním z takových oprávnění požadovat vysvětlení. V rámci aplikace ustanovení § 11 „**zákona o obecní policii**“ má obecní policie legitimně svěřeno oprávnění požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku, jiného správního deliktu nebo jeho pachatele, jakož i ke zjištění skutečného stavu věci. Uvedený důvod k oprávnění požadovat potřebná vysvětlení plně koresponduje s úkolem obecní policie dle ustanovení § 2 písmena h) „**zákona o obecní policii**“ odhalovat přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce, a povinností stanovenou strážníkovi v ustanovení § 10 odstavce 2 „**zákona o obecní policii**“ oznámit příslušnému orgánu podezření, že byl spáchán přestupek nebo jiný správní delikt, jehož projednání patří do působnosti tohoto orgánu.⁷²

Příslušník Policie ČR v rámci aplikace ustanovení § 61 „**zákona o Policii ČR**“ může požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele, vypátrání hledané nebo pohřešované osoby anebo věci, nebo přípravu a výkon opatření

⁷¹ SKARKA, O. *Zákon o Obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. 2. vyd. Příbram, 2008. s. 7.

⁷² VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 152-154.

k zajištění bezpečnosti osoby chráněné podle „**zákona o Policii ČR**“ nebo jiného právního předpisu, a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu, popřípadě bez zbytečného odkladu, je-li to nezbytné, dostavila na určené místo k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení.⁷³

Jak je již uvedeno výše, vysvětlení lze rovněž požadovat v souvislosti s přípravou a realizací opatření v souvislosti s ochranou určených osob a osob, jímž je poskytována krátkodobá ochrana osoby. Dále ustanovení zakládá možnost žádat o podání vysvětlení při poskytování ochrany podle jiného právního předpisu například zákona č. 137/2001 Sb., „**o zvláštní ochraně svědka**“ a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., „**občanský soudní řád**“ ve znění pozdějších předpisů.⁷⁴

6.2 Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

Strážník obecní policie v rámci aplikace ustanovení § 12 „**zákona o obecní policii**“ má legitimně svěřeno oprávnění za určitých okolností požadovat prokázání totožnosti. Pro účely tohoto zákona se rozumí prokázáním totožnosti zjištění jména, příjmení, data narození, rodného čísla a bydliště osoby. Strážník je oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svou totožnost:

- a) jde-li o osobu, vůči které provádí úkon k plnění úkolů obecní policie, nebo
- b) jde-li o osobu, která je podezřelá ze spáchání přestupku či jiného správního deliktu, nebo
- c) od níž bude vyžadovat vysvětlení či odpovídá popisu osoby hledané nebo pohřešované Policií ČR, nebo
- d) na žádost jiné osoby, která má na tomto zjištění právní zájem, tak i osoby, která o toto zjištění žádá.⁷⁵

V případě že osoba nevyhoví výzvě, může být k tomuto zjištění předvedena na Policii ČR v souladu s ustanovením § 13 „**zákona o obecní policii**“.⁷⁶

V případě **Policie ČR** se v rámci aplikace ustanovení § 63 „**zákona o Policii ČR**“ rozumí prokázáním totožnosti zjištění jména, popřípadě jmen, data narození

⁷³ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 197-201.

⁷⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 197-199.

⁷⁵ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 166-167.

⁷⁶ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 177.

a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti. Policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu:

- a) podezřelou ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu,
- b) zdržující se v prostoru, o kterém lze důvodně předpokládat, že se v něm zdržují cizinci bez povolení opravňujícího k pobytu na území České republiky,
- c) bezdůvodně se zdržující v bezprostřední blízkosti policií chráněného prostoru nebo v místě, z něhož lze tento prostor účinně ohrozit,
- d) od níž je požadováno vysvětlení,
- e) odpovídající popisu hledané nebo pohřešované osoby,
- f) vstupující do policií chráněného objektu nebo prostoru anebo do místa, kam je policistou zakázán vstup, nebo z tohoto objektu, prostoru anebo místa vycházející.⁷⁷

Odmítne-li osoba prokázat svou totožnost nebo nemůže-li ji prokázat ani po poskytnutí potřebné přiměřené součinnosti, a policista tudíž nemůže její totožnost zjistit provedením úkonu na místě, je oprávněn osobu podle aplikace § 63 odstavce 3 „**zákona o Policii ČR**“ předvést k provedení úkonů směřujících ke zjištění její totožnosti. Potřebnou součinnost k prokázání totožnosti policista poskytne způsobem a v rozsahu, který nezmaří účel úkonu.⁷⁸

Institut prokázání totožnosti lze zařadit mezi zásadní oprávnění, které zákon o Policii ČR a obecní policii upravuje. Zjišťováním totožnosti se sleduje cíl identifikovat konkrétní osobu. Touto osobou se pak rozumí konkrétní fyzická osoba. Zákon o policii je konstruován tak, že vymezuje rozsah údajů, které lze na základě tohoto oprávnění zjišťovat.⁷⁹

6.3 Oprávnění předvést osobu

Strážník obecní policie v rámci aplikace ustanovení § 11 odstavce 9 a ustanovení § 13 „**zákona o obecní policii**“ má legitimní oprávnění předvést osobu ve dvou případech.

⁷⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 203-205.

⁷⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 203-204.

⁷⁹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 205.

a) Strážník může předvést osobu k podání vysvětlení podle ustanovení § 11 odst. 9, kdy tato nevyhoví bez dostatečné omluvy nebo bez závažného důvodu žádosti nebo výzvě, aby se dostavila k sepsání zápisu o podaném vysvětlení.

b) Strážník může předvést ke zjištění totožnosti na Policii ČR podle ustanovení § 13 „**zákona o obecní policii**“ osobu, která odmítla prokázat hodnověrně svou totožnost, je osobou hledanou nebo osobou pohřešovanou, anebo přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v protiprávním jednání, narušuje veřejný pořádek, ohrožuje život a zdraví ostatních nebo svůj a nelze jí jiným způsobem v takovém jednání zabránit. Osobu smí strážník předvést rovněž na žádost příslušného správního orgánu obce.⁸⁰

Příslušník Policie ČR je:

a) v rámci aplikace ustanovení § 61 odstavce 5 „**zákona o Policii ČR**“ oprávněn předvést osobu, která nevyhoví bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů výzvě, aby se dostavila k podání vysvětlení,

b) v rámci aplikace ustanovení § 63 odstavce 3 „**zákona o Policii ČR**“ je oprávněn předvést osobu, která odmítne prokázat svoji totožnost, anebo nemůže-li ji prokázat ani po poskytnutí potřebné přiměřené součinnosti a policista nemůže její totožnost zjistit provedením úkonu na místě,

c) v rámci aplikace ustanovení § 65 odstavce 3 „**zákona o Policii ČR**“ při získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace oprávněn osobu, u které nelze úkon provést na místě, předvést k jeho provedení. Po provedení takového úkonu policista osobu propustí.⁸¹

6.4 Oprávnění odebrat zbraň

Strážník obecní policie je v rámci aplikace ustanovení § 14 „**zákona o obecní policii**“ oprávněn podle odstavce prvního přesvědčit se, zdali osoba, kterou předvádí, omezuje na osobní svobodě nebo proti které zakročuje z důvodu jejího agresivního chování, u sebe nemá zbraň a tuto odebrat.

Dle odstavce druhého je pak strážník oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání věci tuto odebrat na místě veřejně přístupném a to z důvodu ochrany veřejného

⁸⁰ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 177.

⁸¹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 212-213.

pořádku života a zdraví osob nebo bezpečnosti majetku, jestliže se lze domnívat, že hrozí užití nebo pohrůžka touto zbraní. Strážník vystaví potvrzení o jejím převzetí. V případě, že se jedná o střelnou zbraň podléhající registraci, předá tuto Policii ČR. Nejedná-li se o střelnou zbraň, je strážník povinen tuto vrátit oproti podpisu při propuštění osoby, nebrání-li tomu zákonné důvody.

Všechny uvedené případy obsažené v tomto ustanovení a zakládající právo strážníka jednat jsou spojeny s reálným okamžitým nebo i následným rizikem zejména na straně strážníka, případně dalších osob. Z tohoto důvodu je namístě, aby v těchto případech byl strážník oprávněn vždy zbraň odebrat, pokud tato nebyla vydána dobrovolně.⁸² Toto oprávnění však neznamená oprávnění strážníka obecní policie provádět osobní prohlídku podle trestního řádu.⁸³

Příslušník Policie ČR má v rámci aplikace ustanovení § 35 „**zákonu o Policii ČR**“ legitimní oprávnění vyzvat osobu k vydání zbraně hrozí-li nebezpečí, že jí bude užito k násilí nebo pohrůžce násilím. Po předchozí marné výzvě je policista oprávněn zbraň odebrat. Policista je oprávněn provést prohlídku osoby a odebrat jí zbraň, pokud:

- a) osobní svoboda osoby má být omezena,
- b) proti ní směřuje zákrok, nebo
- c) proti ní směřuje jiný úkon, hrozí nebezpečí, že osoba bude klást odpor, a je podezření, že má u sebe zbraň.

Osobě, která zbraň vydala nebo byla této odebrána, vystaví policista potvrzení o jejím odebrání. O provedení prohlídky sepiše úřední záznam, a jestliže pomínou důvody pro její odebrání, zbraň vrátí proti podpisu osobě, které byla odebrána nebo kterou byla vydána.⁸⁴

6.5 Zadržení osoby ve smyslu trestního řádu

Strážník obecní policie omezuje na osobní svobodě osobu podezřelou ze spáchání trestného činu podle ustanovení § 76 odstavce 2 „**trestního řádu**“. Dle tohoto ustanovení omezuje osobu, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo

⁸² VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 166-167.

⁸³ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 ze dne 29. listopadu 1961 o trestném řízení soudem (trestní řád), §83b. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66, s. 527.

⁸⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 125.

k zajištění důkazů.⁸⁵ Strážník obecní policie v tomto případě nemá žádného jiného oprávnění a ve věci dále nekoná žádného dalšího vyšetřování. O zadržení strážník sepíše úřední záznam a tento předá Policii ČR k jeho dalšímu využití. V záznamu by nemělo chybět uvedení důvodu, který strážníka vedl k zadržení osoby, čas zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu, jakož i případných svědků zadržení, popřípadě události, která zadržení předcházela.

Příslušník Policie ČR oproti strážníku obecní policie zadrží podezřelého podle ustanovení § 76 odstavce 1 „**trestního řádu**“,⁸⁶ je-li tu dán některý z důvodů vazby a to i v případě, že proti tomuto nebylo dosud zahájeno trestní stíhání dle § 160 odstavce 1 „**trestního řádu**“.⁸⁷

Další ustanovení, které opravňuje omezit osobu na osobní svobodě, dává policistovi ustanovení § 75 „**trestního řádu**“, a to zadržení obviněného policejním orgánem.⁸⁸

U tohoto odstavce je třeba se z důvodu jeho závažnosti pozastavit. Jak z výše uvedeného na první pohled vyplývá, strážník obecní policie omezuje osobní svobodu osoby dle stejného ustanovení § 76 odstavce 2 „**trestního řádu**“ jako každý jiný občan ČR.⁸⁹ Strážník obecní policie má povinnost ihned po takovém omezení osobní svobody osoby tuto neprodleně předat Policii ČR k dalšímu opatření nebo Policii ČR o takovém kroku vyrozumět, přičemž další šetření neprovádí.⁹⁰ Na možnost, že se strážník dostane do situace, kde zjistí podezření ze spáchání trestného činu je strážníkům dána kromě jiného i povinnost bez zbytečného odkladu oznámit Policii ČR důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin, a podle povahy věci též zajistit místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob.⁹¹

Oproti tomu má policista postavení policejního orgánu, což mu usnadňuje jeho práci s osobou podezřelou nebo obviněnou.

⁸⁵ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 ze dne 29. listopadu 1961 o trestném řízení soudem (trestní řád), §76. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66, s. 526.

⁸⁶ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 ze dne 29. listopadu 1961 o trestném řízení soudem (trestní řád), §76. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66, s. 526.

⁸⁷ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 ze dne 29. listopadu 1961 o trestném řízení soudem (trestní řád), §160. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66.

⁸⁸ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 ze dne 29. listopadu 1961 o trestném řízení soudem (trestní řád), §76. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66, s. 527.

⁸⁹ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 ze dne 29. listopadu 1961 o trestném řízení soudem (trestní řád), §76. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66, s. 527.

⁹⁰ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 149.

⁹¹ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 149.

7 Policie ČR versus právnické a fyzické osoby

Spolupráce Policie ČR s právnickými a fyzickými osobami je neméně důležitou částí této bakalářské práce, byť nedosahuje co do obsahu toliko jako kapitoly jiné.

Důležitým z pohledu policisty bude především spojení s fyzickými osobami, tedy občany. Právnické osoby, které lze klasifikovat jako osoby, jež mají právní subjektivitu a způsobilost mít práva a povinnosti, tj. sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon, lze ve spolupráci s policií vidět až na spolupráci s územní samosprávou velmi zřídka.⁹²

Na uvedenou problematiku pamatuje ustanovení § 17 „**zákonu o Policii ČR**“, kde je uvedeno, že Policie ČR spolupracuje s právnickými a fyzickými osobami, které vykonávají činnost v oblastech:

- prevence kriminality a sociálně patologických jevů,
- vzdělávacích aktivit na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti,
- poskytování podpory, péče a pomoci obětem trestných činů,
- zmírňování následků trestných činů, nebo
- prevence a řešení následků krizových situací⁹³ a mimořádných událostí na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti,
- pracujícími s pachateli trestných činů a osobami se sociálně patologickými nebo obdobným rizikovým způsobem chování, nebo
- vykonávajícími jinou činnost ve prospěch zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti.⁹⁴

Aktivity na tomto úseku jsou nedílnou součástí filozofie práce policie ve stylu „Community policing“. Jedná se o strategii a filozofii policejní práce založené

⁹² ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁹³ ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>>.

⁹⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 69-70.

na přesvědčení, že spolupráce a podpora veřejnosti může svým způsobem přispět ke kontrole nad kriminalitou.⁹⁵

Jednou z možností spolupráce Policie ČR s právníckými nebo fyzickými osobami je elektronický pult centralizované ochrany, který mohou nejen tyto osoby využít v rámci zajištění svého majetku, kde se posléze Policie ČR stává v rámci svých možností a zákonných povinností ve smyslu ustanovení § 2 „**zákona o Policii ČR**“ zajišťovatelem včasného plnění pomocí motorizované hlídky „PCO“.⁹⁶

O spolupráci s fyzickými osobami autor hovořil již výše, kde se zmínil o potřebnosti vzájemně komunikovat a aktivně je zapojovat do spoluúčasti na věcech veřejných a zároveň na ně přenášet nenásilnou formou i jistou část odpovědnosti, neboť to je způsob jak dosahovat větší přidané hodnoty v oblasti především preventivní, kde se osvědčil princip „Community policing“.

Zde lze uvést jednu z mnoha dalších forem spolupráce města Ústí nad Labem s Policií ČR, která se týká besed a přednášek v mateřských a základních školách či v domech pro obyvatele důchodového věku. V Ústí nad Labem se tento projekt nazývá „Adopce školy a domu pro seniory“.

Základní myšlenkou projektu je komunikovat s dětmi v mateřských školách, dospívající mládeží a seniory, kteří jsou plnohodnotnými členy společnosti, a tedy i partnery města a Policie ČR. Touto komunikací bez bariér může policie ovlivnit a motivovat mladé a starší lidi k získání větší odpovědnosti ke svému životu, zdraví a okolí jako celku.

Vzhledem k tomu, že Policie ČR dokáže identifikovat a pojmenovat řadu problémů v oblasti sociálně patologických jevů, je tento projekt velkým přínosem v oblasti prevence kriminality páchané mládeží, na dětech a seniorech. Rovněž se touto nenásilnou formou dle názoru autora práce vytváří a prohlubuje právní vědomí těchto skupin a odstraňují se ostych a bariéry mezi společností a Policií ČR.

Tato myšlenka vzešla ze strany Policie ČR ve spolupráci s městem a v Ústí nad Labem tato spolupráce funguje. Jako nejvhodnější se jeví rozdělení si domů pro seniory a škol v rámci svých služebních obvodů, a to i s ohledem na znalost místního prostředí a vzájemnou blízkost zúčastněných institucí. Důležitý je taktéž

⁹⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 69-70.

⁹⁶ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 34.

vstřícný postoj vedení škol a domů pro seniory k preventivním programům Policie ČR jako tomu bylo v nedávné době například u programu „AJAXŮV ZÁPISNÍK“.

Nutno zde podotknout, že policista na přednáškách nevystupuje a nejedná jako represivní orgán, nýbrž naopak problémy vysvětluje a ukazuje možná řešení. Hlavní důraz je kladen na to, aby se mezi účastníky semináře a policistou vytvořil vztah vzájemné důvěry. Tohoto je možné dosáhnout tím, že policista do výše uvedených institucí dochází pravidelně. Tímto se mohou problémy zejména u mládeže eliminovat dříve, než vzniknou, popřípadě v době, kdy se dají bez velkých následků a postihů ovlivnit a vyřešit.

V této kapitole nelze zapomenout na spolupráci s ostatními složkami, které doplňují efektivitu doplněnou vzájemnou informovaností.

Sem lze zařadit nejen soukromé bezpečnostní služby, ale i spolupráci s ostatními kompetenčně příslušnými orgány při nahlašování zjištěných závad na silničních komunikacích, haváriích vodárenských a plynárenských sítí, zjištěných požárech a řady dalších.

Na druhou stranu i policista může na základě své právní úpravy a to zejména při aplikaci ustanovení § 18 „**zákona o Policii ČR**“ vyžadovat pomoc od osob a orgánů.⁹⁷ Policista je na základě tohoto paragrafu v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu policie oprávněn požadovat od orgánů a osob uvedených v ustanovení § 14 „**zákona o Policii ČR**“ (ozbrojené síly, bezpečnostní sbory, orgány veřejné správy a právnické a fyzické osoby) věcnou a osobní pomoc, zejména potřebné podklady a informace včetně osobních údajů. Tyto orgány a osoby jsou povinny požadovanou pomoc poskytnout. Nemusí tak učinit, brání-li jim v tom zákonná nebo státem uznaná povinnost mlčenlivosti anebo plnění jiné zákonné povinnosti. Fyzická osoba tak nemusí učinit, pokud by poskytnutím pomoci vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou.⁹⁸

Při tvorbě tohoto ustanovení zákona o Policii ČR zákonodárce pamatoval na to, že patří k úkolu policie iniciativně zasahovat při ohrožení vnitřního pořádku a bezpečnosti a oprávnění žádat pomoc od osob a orgánů při plnění svých úkolů. Uvedenou pomoc zákon o policii dělí na věcnou a osobní. Jak je uvedeno výše, v rámci vyžadování pomoci může policista přijímat jakoukoli informaci včetně osobních údajů.

⁹⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71-72.

⁹⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71-72.

Tento příjem informace není nikterak svázán s formální procedurou zatěžující občana, jako je tomu na příklad u podání vysvětlení. V tomto ustanovení se dále hovoří o zvláštní mlčenlivosti. Zvláštní mlčenlivost uvedená v zákoně o policii zahrnuje i mlčenlivost stanovenou podle zákona o ochraně osobních údajů. Samotná aplikace ustanovení § 18 „**zákona o Policii ČR**“ je úzce svázána s ustanovením § 114 „**zákona o Policii ČR**“. Podle tohoto ustanovení je každý povinen, tedy i osoby vyjmenované v ustanovení § 14 „**zákona o Policii ČR**“, bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout výzvy, pokynu nebo vyhovět žádosti policisty.⁹⁹

⁹⁹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 72.

8 Systém prevence kriminality

Mezi základní lidská práva patří právo na život, na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, osobní svobodu, ochranu osobnosti, nedotknutelnost obydlí, svobodu pohybu a pobytu a další atributy svobodného života. Tato práva osoby jsou často narušována kriminalitou, která je velmi nebezpečným společenským fenoménem současné doby. Garantem práva občana na bezpečnost by měl být v první řadě stát a obce a až poté různá občanská sdružení.

Východiskem, jak dosáhnout zvýšení osobní bezpečnosti občana, je objektivně snížení jeho reálného ohrožení trestnou činností, tak i v psychologickém smyslu zvýšení jeho pocitu bezpečí, kdy tohoto nelze dosáhnout jen samotnou represí, ale i prevencí kriminality. Tady je právě onen prostor a možnost zapojení se Policie ČR do systému prevence kriminality, a to jak na celorepublikové úrovni, tak na oblastní, tedy místní úrovni.

Kriminalitu popisuje autor SVATOŠ jako souhrn trestných činů na určitém území za určité období. Páchání trestných činů se uskutečňuje ve dvou možných formách a to latentních-nezjištěných a zjevných, tedy zjištěných.¹⁰⁰

Prevenci kriminality vymezuje autor SVATOŠ jako soubor nejrůznějších aktivit mimotrestního charakteru orientovaných na odstranění, oslabení či neutralizaci kriminogenních faktorů s cílem zastavit nebo zmenšit růst kriminality. Kvalitně a dobře zvládnutá prevence kriminality je vždy dobrou investicí do budoucnosti obce.¹⁰¹

Dá se říci, že od konce roku 1989 se začínalo s prevencí kriminality od úplného začátku. Na začátku devadesátých let byl zřízen jako reakce na vývoj kriminality a amnestii prezidenta republiky Václava Havla republikový výbor pro prevenci kriminality, který je platformou pro meziresortní spolupráci, koordinaci a hlavně iniciaci preventivních činností na úrovni ústředních orgánů státní správy. Členy tohoto výboru jsou zástupci ministerstev vnitra, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, spravedlnosti, obrany, zdravotnictví, financí, ale i meziresortní protidrogové komise. Předsedou výboru je ministr vnitra. Zprostředkovatelem mezi republikovým výborem pro prevenci kriminality a obecními zastupitelstvy, nevládními

¹⁰⁰ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice, 2009, s. 15.

¹⁰¹ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice, 2009, s. 37.

organizacemi a dalšími institucemi vyvíjející aktivitu v oblasti prevence kriminality je Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR.

V roce 1997 se na základě usnesení Ministerstva vnitra ČR podařilo i s ohledem na změnu negativního názoru občanů na Policii ČR prosadit návrh na zřízení Preventivně informačních skupin, tehdy ještě při okresních ředitelstvích Policie ČR. Preventivně informační skupiny jsou aktivní do současné doby, a to i po změnách, kterými Policie ČR v posledních několika letech prošla. I díky tomuto projektu se podařilo změnit názor občanů, že Policie ČR je pouze represivním nástrojem mocenských struktur. Zřízení Preventivně informačních skupin v Policii ČR je od začátku chápáno jako vstřícný krok směrem k občanům ČR. Policie ČR a to zejména služba pořádkové policie vyslala signál občanům, že nechce své síly investovat do represivních činností, ale naopak do prevence a to zejména na místních úrovních.

Na území Statutárního města Ústí nad Labem v současné době probíhá několik společných preventivních akcí.

8.1 Preventivní projekt „Dopravní hřiště“

Jako příklad prevence kriminality lze uvést preventivní projekt „Dopravní hřiště“. Na tomto projektu města Ústí nad Labem se nejvíce podílí služba dopravní policie a Městská policie Ústí nad Labem, která je zřizovatelem dopravního hřiště. Policisté a strážníci se na tomto projektu podílí zejména přednáškami o bezpečnosti a plynulosti silničního provozu s důrazem na možná nebezpečí na pozemních komunikacích, která dětem základních škol, pro které je program určen, bezprostředně hrozí.

8.2 Preventivní projekt „Adopce školy“

Dalším aktivním společným preventivním program v Ústí nad Labem je „Adopce školy“.

Tento program je určen pro mateřské školy, základní školy, střední školy, ale i občanská sdružení a dětské domovy. Jedná se o preventivní program, který má účastníky informovat nejen o nebezpečích, která na ně mohou na ulici číhat ve volném čase. Důraz je kladen na šikanu, ale i na drogovou problematiku a s tím spojenou kriminalitu. Nemalá pozornost je v tomto programu kladena na domácí násilí

v rodinách. Na tomto preventivním programu je vidět velmi dobrá spolupráce mezi Policií ČR a Statutárním městem Ústí nad Labem.

Obr. 1: Projekt Adopce školy – spolupráce Policie ČR a města Ústí nad Labem ¹⁰²

¹⁰² Vlastní zdroj.

9 Community policing

Jak již autor práce ve zkratce zmínil výše, Community policing je jedním ze způsobů, jak zapojit veřejnost, orgány obcí a občanské spolky do problematiky kriminality, drogové scény, ale o občanského soužití, jakož i získání různých poznatků k trestné činnosti a jiného protiprávního jednání, které by jinak nebylo ze strany Policie ČR řešeno a potrestáno.

Pojem Community policing se v praxi Policie ČR během posledních let střídavě objevuje a zase mizí, aniž by současně mizel jeho obsah. Ten je srozumitelný, dá se říci nadčasový a pro každého přijatelný. Community policing může znamenat společenskou policejní činnost nebo komunitní přístup k policejní práci orientovanou zejména na službu veřejnosti. Zatímco předmětem zájmu Policie ČR a policistů je protiprávní jednání, zájmem Community policing jsou následky, které kriminalita způsobuje, vzniklé škody a případné potencionální hrozby. Policie ČR se v tomto případě chová proaktivně. Community policing je spíše filozofie nežli taktika nebo nějaký specifický přístup. Koncept Community policing je vždy naplňován v různých lokálních variantách, které spojují tato základní východiska:

- policejní práce orientovaná na tzv. službu veřejnosti nenahrazuje standardní práci policie na základních útvarech, ale významně ji doplňuje a usnadňuje,
- policisté jsou k proaktivní činnosti motivováni častým přenesením zodpovědnosti za bezpečnostní situaci v jejich úseku nebo obvodu,
- prevence je v tomto případě delegována na každého policistu rámci jeho služebních povinností,
- dlouhodobé působení stejného policisty ve služebním obvodu, aby měl dostatek času seznámit se s okolím a zejména lidmi, kteří jsou velkým a neomezeným zdrojem informací, bez kterých se policie v současné době a ani do budoucna neobejde.¹⁰³

Závěrem lze konstatovat, že zkušenosti ze zemí, kde se tento způsob policejní práce rozvíjí, ukazují, že je to proces ovlivňující činnost policejního sboru na mnoha úrovních a vede dle autora práce ku prospěchu věci.

¹⁰³ POSPÍŠILOVÁ, K., VESELÁ, M. Strážník v okrsku. In: *Společně k bezpečí* [online]. 2009 [cit. 2014-06-30]. Dostupné z WWW: <http://www.spolecnekbezpeci.cz/images/stories/dokumenty/straznik_v_okrsku.pdf>

Na otázku, jak a jestli vůbec má hlubší smysl rozvíjet Community policing v České republice, není možné odpovědět pouze na základě teoretických úvah. Onu věc je třeba důkladně analyzovat, a to za pomoci všech krajských ředitelství Policie ČR a územních odborů Policie ČR, kde se tento projekt na jakékoliv úrovni uplatňuje, jakož i pomocí zpětné vazby a reakce ze strany veřejnosti a občanských sdružení.

10 Kazuistiky

Pro účely této empirické části práce byly vybrány a zpracovány autorem tři případy narušení veřejného pořádku a spáchání trestné činnosti, při níž byla patrná spolupráce Policie ČR a Městské policie Ústí nad Labem. V kazuistikách nejsou z důvodu ochrany osobních údajů ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů, žádné osoby jmenovány. Tyto jsou uváděny pod smyšlenými iniciálami, které jim byly přiřazovány abecedně tak, jak se postupně vyskytovaly v kazuistikách.

10.1 Přečin krádež podle ust. § 205 odst. 2 trestního zákoníku

Obviněný A.A. v odpoledních hodinách 15. října roku 2011 v obchodním centru B.B. v nestřeženém okamžiku, bez užití násilí odcizil zboží v celkové hodnotě 199,70 Kč. ke škodě obchodního centra B.B., a to tím způsobem, že zboží schoval do kapsy bundy a prošel pokladnou bez zaplacení.

Na základě oznámení o strahu obchodního centra vyjela na místo dvoučlenná hlídka městské policie, která zjistila totožnost osoby. Vzhledem k tomu, že se podezřelý na místě strážníkům doznal, že byl v posledních třech letech za krádeže odsouzen, byl tento dle ustanovení § 76 odstavce 2 trestního řádu na místě hlídkou městské policie zadržen a následně předán stálé službě Policie ČR¹⁰⁴ pro podezření ze spáchání přečinu krádež dle ustanovení § 205 odstavce 2 trestního zákoníku.¹⁰⁵ Zde bylo dotčeno ustanovení § 10 zákona o obecní policii, kde se uvádí, že strážník bez zbytečného odkladu oznámí Policii ČR podezření ze spáchání trestného činu a toto oznámení doloží důvody a důkazy, o něž se jeho podezření opírá. V tomto případě vyčíslení způsobené škody a úředním záznamem hlídky městské policie.¹⁰⁶

Z výpovědi ostrahy obchodního centra B.B.: Pracuje jako ostraha obchodních center již asi 10 let. Osobu jmenovaného dle svého tvrzení nezná a nikdy se v dřívější době spolu neviděli. Uvedeného dne, kdy ke krádeži zboží v prostoru obchodního centra došlo, si všiml osoby jmenovaného A.A. na kamerách, které snímají prodejnu. Vzhledem k jeho podezřelému chování jej pozoroval a zahlédl, jak si schovává zboží pod bundu. Následně na jmenovaného A.A. počkal v prostoru za pokladnami, aby se

¹⁰⁴ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 149.

¹⁰⁵ ŠÁMAL, P. et al. *Trestní zákoník I: komentář*. Praha, 2009-2010, s. 1784,1795-1796.

¹⁰⁶ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 149.

přesvědčil, že za zboží zaplatí. V momentě, kdy uviděl podezřelého A.A., že za zboží po projití pokladním prostorem nezaplatil, tomuto se představil jako ostraha obchodního centra a vyzval jej k vyčkání příjezdu Městské policie Ústí nad Labem, které následně jmenovaného s vysvětlením předal.

Z výpovědi podezřelého A.A.: Ke skutku, ani ke své osobě podezřelý nevyprávěl a to ani před soudem nebo ve zkráceném přípravném řízení.

Zpráva o pověsti z místa bydliště: Na základě zprávy vyžádané Policií ČR¹⁰⁷ od Komise k projednávání přestupků Městského obvodu Ústí nad Labem - Neštětice o pověsti jmenovaného A.A. v místě jeho trvalého bydliště vyšlo najevo, že tento byl opakovaně již od roku 2006 projednáván tímto orgánem města, a to zejména pro spáchané přestupky proti majetku.

Jmenovaný A.A. byl soudem uznán vinným z přečinu krádež podle § 205 odstavce 2 trestního zákoníku a odsouzen za užití ustanovení § 62 odstavce 1, odstavce 3 trestního zákoníku a § 63 odstavce 1 trestního zákoníku k trestu obecně prospěšných prací ve výměře dvě stě hodin. (*Věc vedena na Okresním soudě v Ústí nad Labem pod sp. zn.1 T 181/2011*)

10.2 Přečin krádež podle ust. § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku

Obžalovaný C.C. dne 16. srpna roku 2013 v době od 00:30 hodin do 00:40 hodin vnikl opakovaně po přelezání souvislého oplocení o výšce 190 cm na pozemek společnosti D.D., napadený prostor prohledal a odcizil odtud ku škodě společnosti D.D. sedm kusů plastových přepravek s několika kusy zálohovaných lahví a tyto následně uschoval v křoví poblíž napadeného objektu.

Důkazní prostředek – kamerový záznam městské policie: Na základě oznámení o odcizení přepravek a zjištění policejního orgánu, že v ulici naproti napadenému objektu je instalována bezpečnostní kamera městské policie, byl od této v rámci spolupráce za využití aplikace § 18 zákona o Policii ČR vyžádán záznam.¹⁰⁸ Tento byl následně policejním orgánem vyhodnocen, a to i s ohledem na odchozí trasu pachatele, kterého se v dalších dnech podařilo i díky osobní a místní znalosti policistů ustanovit a vypátrat. Zároveň se podařilo vypátrat i odcizené přepravky s lahvemi, které si

¹⁰⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71.

¹⁰⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71.

pachatel uschoval nedaleko napadeného objektu. Kamerový záznam a z něj pořízené fotografie byly jedním z mnoha důkazů proti později obžalovanému C.C.

Z výpovědi obžalovaného C.C.: Obžalovaný se v přípravném řízení odmítl k věci opakovaně vyjádřit, čímž využil svého práva odepřít výpověď, a nevypovídal. V hlavním líčení před soudem se k jednání, které mu bylo kladeno za vinu, doznal s tím, že v objektu byl jen jednou a přenesl pouze tři přepravky s lahvemi, nikoliv sedm, tak jak uváděl návrh na potrestání. Závěrem pak obžalovaný před soudem upravil svou výpověď, že v objektu byl celkem dvakrát, neboť se musel vrátit pro již připravené přepravky, které měl u plotu.

Zpráva o pověsti z místa bydliště: Na základě zprávy vyžádané Policií ČR¹⁰⁹ od Komise k projednávání přestupků Městského obvodu Ústí nad Labem – Neštětice o pověsti jmenovaného C.C. v místě jeho trvalého bydliště vyšlo najevo, že tento byl opakovaně projednáván, a to zejména pro přestupky proti majetku.

Obžalovaný C.C. byl soudem uznán vinným z přečinu krádež podle ustanovení § 205 odstavce 1 písmena b) trestního zákoníku a následně odsouzen podle ustanovení § 205 odstavce 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců. Podle ustanovení § 81 odstavce 1, § 82 odstavce 1 trestního zákoníku se mu výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvanácti měsíců. (*Věc vedena na Okresním soudě v Ústí nad Labem pod sp. zn.3 T 189/2013*).

10.3 Přečin výtržnictví podle ust. § 358 odst. 1 trestního zákoníku a přečin nebezpečného vyhrožování podle ust. § 353 odst. 1 trestního zákoníku

Obžalovaný D.D. dne 19. prosince 2012 v době kolem 10:30 hodin poškozeného E.E. bezdůvodně udeřil novinami do ramene a poté jeho a poškozeného F.F. napadl vulgárními výrazy a vyhrožoval jim zabitím „...vy bílé svině, já vás zabiju.“ Poškození se obávali splnění výhrůžky z jeho strany, přičemž se jednalo o revizory městské hromadné dopravy, kteří vykonávali kontrolní činnost v prostředcích MHD v Ústí nad Labem.

¹⁰⁹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71.

Dále dne 9. ledna 2013 v době okolo 07:00 hodin na zastávce MHD opětovně bezdůvodně napadl vulgárními výrazy poškozeného F.F., kterému vyhrožoval zabitím tak, že se F.F. opětovně obával splnění výhrůžky z jeho strany.

Důkazní prostředek – kamerový záznam městské policie: Na základě výše uvedeného oznámení a zjištění policejního orgánu, že místo, kde ke skutku mělo dle poškozených E.E. a F.F. dojít, je snímáno bezpečností kamerou Městské policie Ústí nad Labem, byl vyžádán v rámci spolupráce za využití aplikace § 18 zákona o Policii ČR kamerový záznam.¹¹⁰ Ten byl následně policejním orgánem vyhodnocen a společně se spisovým materiálem zaslán na okresní státní zastupitelství jako jeden z důkazních prostředků.

Z výpovědi obžalovaného D.D.: Obžalovaný v přípravném řízení využil svého práva nevypovídat.

Zpráva o pověsti z místa bydliště: Na základě zprávy vyžádané Policií ČR¹¹¹ od Komise k projednávání přestupků Městského obvodu Ústí nad Labem - Neštěmice o pověsti obžalovaného D.D. v místě jeho trvalého bydliště vyšlo najevo, že tento byl již opakovaně projednáván tímto orgánem města, a to zejména pro přestupky proti občanskému soužití.

Obžalovaný byl samosoudkyní Okresního soudu v Ústí nad Labem trestním příkazem uznán vinným ze spáchání přečinu výtržnictví podle ustanovení § 358 odstavce 1 trestního zákoníku a přečinu nebezpečného vyhrožování podle ustanovení § 353 odstavce 1 trestního zákoníku a byl odsouzen podle ustanovení § 358 odstavce 1 trestního zákoníku se zřetelem na § 314e odstavce 2 písmena a) trestního řádu a § 43 odstavce 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců. Podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku a § 82 odstavce 1 trestního zákoníku se mu výkon uloženého trestu podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvou let. (*Věc vedena na Okresním soudě v Ústí nad Labem pod sp. zn. 27 T 20/2013*).

10.4 Vyhodnocení kazuistik

V této části bakalářské práce chtěl autor na třech konkrétních praktických příkladech ukázat, kde a jakým způsobem se odráží spolupráce Policie ČR s Městskou

¹¹⁰ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71.

¹¹¹ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71.

policií Ústí nad Labem a některými dalšími orgány města, a to zejména při aplikaci jednotlivých ustanovení zákona o Policii ČR, o obecní policii a zákona o obcích.

Stejně tak je na daných případech alespoň částečně popsán a naznačen způsob života jednotlivých pachatelů, což je patrné zejména ze zpráv o pověsti osob z místa bydliště. Autorovi jsou všechny tři osoby známy z osobní a místní znalosti. Jedná se o osoby ze sociálně slabších a neúplných rodin, které vyrůstaly pouze s matkou. K intelektu osob popsaných osob nutno dodat, že se jedná o osoby se základním vzděláním, kdy ani jeden z nich nedochodil žádné střední odborné učiliště ani střední školu, a to zejména s ohledem na častou absenci ve škole. Jako příčiny chování pachatelů lze uvést vliv vrstevníků, rodiny a zejména tvrdých drog, které všichni tři již dlouhou dobu užívají.

V prvním případě je popsána spolupráce zejména při aplikaci zákona o obecní policii, a to konkrétně ustanovení § 10 zákona o obecní policii, kde se uvádí, že strážník je povinen bez zbytečného odkladu oznámit policii důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin, přičemž oznámení musí být doloženo důvody nebo důkazy, o něž se podezření opírá.¹¹² V tomto konkrétním prvním případě bylo jako důkaz postačující přiznání se podezřelého A.A. po řádném poučení dle ustanovení § 11 zákona o obecní policii, že byl v posledních třech letech za obdobné nebo stejné jednání pravomocně odsouzen, což bylo uvedeno v úředním záznamu strážníků městské policie, který společně s osobou A.A. policejnímu orgánu dodali.

Ve druhém případě je popsána spolupráce zejména při předávání si záznamů z městských kamerových systémů městské policie umístěných po různých částech města Ústí nad Labem. K tomuto zřízení opravňuje obecní policii ustanovení § 24b zákona o obecní policii.¹¹³ Smysl využívání záznamů z kamerových systémů spočívá například v možnosti jejich předložení jako důkazů o trestné činnosti, ale třeba i dokumentace o způsobení škody ve sledované lokalitě. V tomto konkrétním případě je za využití ustanovení § 18 zákona o Policii ČR¹¹⁴ vyžádán písemnou formou od městské policie záznam z kamery umístěné nedaleko napadeného objektu, tento byl následně vyhodnocen a výsledek posléze sloužil jako jeden z důkazních prostředků před soudem.¹¹⁵

¹¹² VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 149-152.

¹¹³ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha, 2009, s. 231-233.

¹¹⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71.

¹¹⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 231-233.

V třetím případě je kromě již výše popsané možnosti využití městských kamerových systémů samotnou Policií ČR kladen důraz na spolupráci s komisí k projednávání přestupků jakožto výkonným orgánem města ve smyslu aplikace § 122 odstavce 2 zákona o obcích.¹¹⁶ Tato spolupráce spočívá ve vyžadování zprávy o pověsti osoby z místa bydliště, zejména o jeho dosavadním způsobu života. Zde v rámci aplikace § 8 odstavce 1 trestního řádu¹¹⁷ vyžaduje písemnou formou policejní orgán, jakožto orgán činný v trestním řízení, informace k osobě podezřelého, kterých je třeba pro účely dalšího trestního řízení, zejména posouzení osoby pachatele.¹¹⁸

S vzájemnou spoluprací Policie ČR, v případě města Ústí nad Labem s městskou policií a dalšími orgány města se setkáváme v každodenním životě takřka denně. Bez této spolupráce, kterou je třeba i nadále prohlubovat a posilovat, a to nejen na základě platných právních norem, vyhlášek a zákonů, není možné efektivně zabezpečit místní záležitosti veřejného pořádku a boj byt' s bagatelní kriminalitou a dalšími negativními jevy by byl pro obě strany složitější.

¹¹⁶ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha, 2009, s. 385-387.

¹¹⁷ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 ze dne 29. listopadu 1961 o trestném řízení soudem (trestní řád). In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66, s. 513-544.

¹¹⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň, 2009, s. 71.

Závěr

Bakalářská práce přináší ucelený a komplexní výklad problematiky spolupráce Policie ČR se Statutárním městem Ústí nad Labem a jeho orgány. Zejména pak objasňuje účel, cíl a jednotlivé zásady a možnosti Policie ČR a Statutárního města Ústí nad Labem v boji za udržení veřejného pořádku a nízké kriminality na území celého města. Bakalářská práce propojuje část teoretickou (zákonnou úpravu spolupráce obcí s Policií ČR) s částí praktickou, kde jsou aplikovány a analyzovány poznatky popsané v teoretické části.

V práci jsou zmíněny nejen odlišnosti v jednotlivých právních úpravách Policie ČR s právními úpravami obcí a posléze i obecní policie, ale i geneze spolupráce na našem území od dob historických až po současnost.

Pozornost byla taktéž věnována alespoň částečně i příčinám narušování veřejného pořádku a páchání trestné činnosti občanů a návštěvníků města Ústí nad Labem. Na skutečných případech z praxe byly názorně ukázány jednotlivé možnosti spolupráce, která vychází jak ze zákonných důvodů, tak ze zažitých praxí ve Statutárním městě Ústí nad Labem. Současně byl v této práci popsán systém prevence kriminality a systém pojmu „Community policing“, který může být směrem do budoucna jakýmsi návodem a pomocníkem při výchově a působení zejména na nezletilé občany a mládež a tím postupně přispívat k zlepšení veřejného pořádku tzn. místních záležitostí veřejného pořádku a bezporuchového chodu života.

Z práce jednoznačně vyplývá skutečnost, že působení preventivních programů obcí a Policie ČR garantovaných státem má na vývoj jednotlivců, ale i celých skupin bez ohledu na věk velký vliv. Poskytuje pocit bezpečí, sounáležitosti, podpory a zajišťuje lepší život dalším generacím. Stát, ale i obec, která nepodporuje systém prevence kriminality a nevytváří další programy s tím spojené, nemá šanci na lepší budoucnost v boji za udržení klidného a spokojeného života občanů na svém katastrálním území.

O jednoznačně kladném vlivu vzájemné spolupráce mezi Policií ČR, Statutárním městem Ústí nad Labem, jeho výkonnými orgány a Městskou policií Ústí nad Labem na klidný a spokojený život občanů není pochybností. Jak ze statistik vyplývá, v posledních několika letech se kriminalita na území Statutárního města Ústí nad Labem nikterak nezvyšuje a nevybočuje z celorepublikového normálu, kdy tohoto je dosaženo

i neustálým působením na cílové skupiny občanů. Je nutné si uvědomit, že intenzivní práce zejména s dospívajícími a směřování jejich životního stylu žádoucím směrem, jejich řádná výchova, ale i vzájemné vyměňování si aktuálních informací mezi Policií ČR a městem je velmi důležité, a to s ohledem na to, že v budoucnu se tito stanou zodpovědnými občany nejen města, ale celé společnosti. Právě proto je třeba vzájemnou spolupráci mezi Statutárním městem Ústí nad Labem a Krajským ředitelstvím Policie ČR, Územním odborem v Ústí nad Labem neustále prohlubovat, a to nejen na teritoriální úrovni, ale i na celorepublikové, a to zejména posilováním kompetencí zainteresovaných stran v rámci platných zákonných norem.

Z výsledků bakalářské práce je zřejmý smysl a účelnost spolupráce Policie ČR a Statutárním městem Ústí nad Labem a jeho městskou policií, které nezůstaly naplňovány jen legislativní snahou, tj. úpravou stávajících právních norem, vyhlášek města Ústí nad Labem, ale jsou naplňovány i prakticky například společným výkonem služby, preventivně bezpečnostními akcemi, ale i účastí Policie ČR na preventivních projektech Statutárního města Ústí nad Labem.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. FILÁK, A. *Teoretické a právní aspekty pořádkové činnosti policie*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001, 93 s. ISBN 80-725-1074-6.
2. HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 234 s. ISBN 978-807-3800-963.
3. KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. 2., dopl., přeprac. vyd. Ostrava: Montanex, 2007, 375 s. ISBN 978-807-2252-442.
4. KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4 dopl. vyd. Praha: Linde, 2009. 486 s. ISBN 978-80-7201-760-7.
5. MACEK, P., FILÁK, A. *Základy teorie policejně bezpečnostní činnosti*. Praha: Police History, 2004, 253 s. ISBN 80-864-7721-5.
6. MACEK, P., HÁJEK, V. *Obecní policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2003, 168 s. ISBN 80-725-1133-5.
7. MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny obecních policií*. Praha: Police History, 2004, 215 s. ISBN 80-864-7726-6.
8. MACEK, P., ZÁMEK, D. *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2007, 110 s. ISBN 978-80-7251-264-5.
9. SKARKA, O. *Zákon o Obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. 2. vyd. Příbram: POLIS, 2008. s. 223.
10. SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009, 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2.
11. ŠÁMAL, P. et al. *Trestní zákoník I: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009-2010, 3261 s. ISBN 978-80-7400-109-3.

12. ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii: s komentářem*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 396 s. ISBN 978-80-7380-160-1.
13. VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009, 542 s. ISBN 978-80-7400-165-9.

Legislativní dokumenty

1. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961 o trestném řízení soudem (trestní řád). In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66, s. 513-544.
2. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 občanský soudní řád. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1963, částka 56, s. 383-428.
3. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 40 ze dne 26. února 1964 Občanský zákoník. In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1964, částka 19 s. 201-248.
4. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 84 ze dne 27. března 1990 o právu shromažďovacím. In *Sbírka zákonů Československé federativní republiky*, 1990, částka 19, s. 369-373.
5. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 České národní rady o přestupcích. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1990, částka 35, s. 810-826.
6. ČESKO. Zákon č. 553 ze dne 6. prosince 1991 České národní rady o obecní policii. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 104, s. 2736-2741.
7. ČESKO. Zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1993, částka 1, s. 3-16.
8. ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764.
9. ČESKO. Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3475-3487.

10. ČESKO. Zákon č. 119 ze dne 8. března 2002 o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona č.156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 52, s. 3038-3070.
11. ČESKO. Zákon č. 500 ze dne 24. června 2004 správní řád. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 174, s. 9782-9827.
12. ČESKO. Zákon č. 413 ze dne 21. září 2005 o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2005. částka 143, s. 7577-7591.
13. ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 11. srpna 2008 o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4115.
14. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464.

Elektronické zdroje

1. ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA. Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím. *Ministerstvo vnitra* [online]. 14.1.2014 [cit. 2014-06-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravu-shromazdovacim.aspx>>
2. ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA. Programy prevence kriminality. *Ministerstvo vnitra* [online]. 2014 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx>. >
3. ČESKO. Systém ASPI-stav k 25.5.2014 do částky 38/2014 Sb. a 10/2014 Sb. m.s. Obsah a text Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č.240/2000 Sb. – stav k 28.5.2014-RA 563. [online]. 2014. [cit. 2014-05-28]. Dostupné z WWW. <<http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html> >.

4. MĚSTSKÁ POLICE ÚSTÍ NAD LABEM. Historie a současnost: Od vzniku města do vlády Marie Terezie. *Městská police Ústí nad Labem* [online]. 2012 [cit. 2014-05-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpul.cz/historie-a-soucasnost.html>>
5. POLICIE ČR. Historie policie a četnictva. *Police České republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>>
6. POSPÍŠILOVÁ, K., VESELÁ, M. Strážník v okrsku. In: *Společně k bezpečí* [online]. 2009 [cit. 2014-06-30]. Dostupné z WWW: <http://www.spolecnekbezpeci.cz/images/stories/dokumenty/straznik_v_okrsku.pdf>

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující zdroje:

- Spisové materiály Okresního soudu v Ústí nad Labem:
 - o sp. zn.1T 181/2011
 - o sp. zn.3T 189/2013
 - o sp. zn.27T 20/2013

Seznam obrázků

Obr. 1: Projekt Adopce školy – spolupráce Policie ČR a města Ústí nad Labem 56